

جهش در قیمت منوی رستوران‌ها

صفحه ۰۸

مکان‌یابی برای ابربندر ملی

بازی قدرت، عدالت و «تقسیم یکبک جهانی»

سعید خورشیدی
کارشناس حوزه مالی

این بازی، الگویی برای تقسیم منصفانه یک منبع مشترک (مانند یک کیک) است. راحل عادلانه آن است که یک طرف (تقسیم‌کننده) منبع را به دو بخش تقسیم کند و طرف دیگر (انتخاب‌کننده) اولین کسی باشد که سهم خود را برمی‌دارد. این مکانیسم هوشمندانه، نیروی خودخواهی تقسیم‌کننده را مهار کرده و او را به سمت ایجاد برشی هرچه مساوی‌تر سوق می‌دهد؛ زیرا او می‌داند که هر گونه عدم تقارن در تقسیم، به نفع رقیب و به ضرر خودش تمام خواهد شد. این مدل، جوهر عدالت رویه‌ای است؛ طراحی سیستمی که در آن، منافع فردی بازیگران در راستای یک نتیجه منصفانه قرار گیرد. این مقاله با الهام از این چارچوب استدلال می‌کند که نظم پولی جهانی، اقتصاد جهانی باشد و هم «انتخاب‌کننده اول». این کشور با بهرم‌مندی از جایگاه منحصر به فرد دلار به عنوان ارز اصلی ذخیره جهان، نه تنها قواعد تقسیم منابع را تعیین می‌کند، بلکه بهترین و بزرگ‌ترین سهم را نیز برای خود برمی‌دارد و سایر ملت‌ها را با انتخاب‌های محدود و پیامدهای نامطلوب تنها می‌گذارد. این تحلیل به دنبال کالبدشکافی ریشه‌های تاریخی، مکانیسم‌های اقتصادی و پیامدهای ژئوپلیتیک این ساختار عمیقاً نامتقارن است.

پیدایش یک هژمون: از طلا تا نفت
ریشه‌های نظم فعلی به خاکستری‌های جنگ جهانی دوم بازمی‌گردد. در کنفرانس برتون وودز در سال ۱۹۴۴، قدرت‌های پیروز به رهبری ایالات متحده، که تقریباً دو سوم طلای جهان را در اختیار داشت و اقتصاد آن از ویرانی جنگ مصون مانده بود، معماری پس از جنگ را طراحی کردند. در این سیستم، دلار آمریکا به عنوان لنگر گاه نظام پولی جهانی انتخاب شد و به طور مستقیم به طلا با نرخ ثابت ۳۵ دلار در هر اونس قابل تبدیل بود. سایر ارزهای اصلی نیز نرخ تبادُل خود را به دلار ثابت کردند. این ساختار، ثبات لازم برای بازسازی اروپا و ژاپن را فراهم کرد، اما یک تضاد ذاتی را در قلب خود داشت که بعدها به «معمای تریفین» (Triffin Dilemma) معروف شد: جهان برای رشد تجارت خود به دلارهای بیشتری نیاز داشت، اما آمریکا برای تأمین این دلارها باید کسری تراز پرداخت‌ها را تجربه می‌کرد که این امر به نوبه خود اعتماد به قابلیت تبدیل دلار به طلا را تضعیف می‌کرد. ایسن تضاد در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ به نقطه بحران رسید. هزینه‌های هنگفت جنگ ویتنام و برنامه‌های اجتماعی داخلی (Great Society) دولت آمریکا را وادار به چاپ پول بدون پشتوانه کافی طلا کرد. دولت‌ها هوشیار اروپایی، به ویژه فرانسه تحت رهبری شارل دو گول، با درک این واقعیت، شروع به احداث کشتی‌های حامل دلار به سواحل آمریکا و مطالبه طلای معادل آن کردند. این روند، ذخایر طلای فورت ناکس را به سرعت تهی می‌کرد. در نهایت، در ۱۵ اوت ۱۹۷۱، رئیس‌جمهور ریچارد نیکسون با تصمیمی یک‌جانبه و تکان‌دهنده که به «شوک نیکسون» شهرت یافت، به‌طور کامل به تعهد آمریکا برای تبدیل دلار به طلا پایان داد. این اقدام، ستون فقرات سیستم برتون وودز را درهم شکست و جهان را وارد عصر ناشناخته ارزهای فیات (Fiat Currencies) کرد؛ ارزهایی که ارزششان نه بر اساس یک کالای فیزیکی، بلکه تنها بر اساس «اعتبار و اطمینان کامل» به دولت صادرکننده استوار است.

در خلأ ناشی از این اقدام، دلار چگونه نه تنها سقوط نکرد بلکه موقعیت خود را مستحکم‌تر نیز نمود؟ پاسخ در یک بازآرایی استراتژیک قدرت نهفته بود: خلق سیستم پتrodollar. در سال‌های ۱۹۷۳-۱۹۷۴، دیپلماسی فشرده هنری کیسینجر منجر به توافق تاریخی با پادشاهی عربستان سعودی، به عنوان تولیدکننده مسلط اوپک شد. بر اساس این توافق ناوشسته، عربستان متعهد شد که نفت خود را منحصراً به دلار بفروشد و درآمدهای مازاد نفتی خود را در اوراق قرضه خزانه‌داری آمریکا سرمایه‌گذاری کند. در مقابل، آمریکا امنیت نظامی و ثبات سیاسی رژیم سعودی را تضمین می‌کرد. این الگو به سرعت به استاندارد جهانی برای قیمت‌گذاری انرژی تبدیل شد و یک تقاضای مصنوعی، دائمی و غیرقابل اجتناب برای دلار خلق کرد. از آن پس، هر کشوری که جهان، از آلمان صنعتی گرفته تا یک کشور در حال توسعه آفریقایی، برای تأمین انرژی مورد نیاز خود ناگزیر بود ابتدا دلار تهیه کند. بدین ترتیب، پشتوانه دلار از «طلای زرد» به «طلای سیاه» تغییر ماهیت داد و عصر جدیدی از هژمونی مالی آمریکا آغاز شد.

اناتومی «امتیاز گراف»

ایسن جایگاه منحصر به فرد، آنچه را که وزیر دارایی وقت فرانسه، والری ژیسکار استنن، «امتیاز گراف» (Exorbitant Privilege) نامید، به ایالات متحده اعطا کرده است. این امتیاز دارای سه رکن اساسی است:

سینیورژ بین‌المللی و صادرات تنورم: سینیورژ (Seigniorage) به سود حاصل از تفاوت بین هزینه تولید پول و ارزش اسمی آن گفته می‌شود. در سطح ملی، این سود ناچیز است، اما در سطح بین‌المللی، آمریکا می‌تواند با هزینه نزدیک به صفر (چاپ کاغذ یا ایجاد اعتبار دیجیتالی) کالاها، خدمات و دارایی‌های واقعی را از سراسر جهان وارد کند. در حالی که کشوری مانند کره جنوبی باید با تولید و صادرات نیمه‌های‌ها و خودروهای پیشرفته دلار به دست آورد، فدرال رزرو آمریکا می‌تواند با فشردن یک دکمه، تریلیون دلار خلق کرده و کسری تجاری عظیم خود را تأمین مالی کند. این مکانیسم به آمریکا اجازه می‌دهد تا تورم داخلی خود را از طریق واردات ارزان به سایر کشورها «صادر» کند و عملاً یک «مالیات نامرئی» بر پس‌اندازهای دلاری جهانی وضع کند.

روزنامه

www.marzeghtesad.ir

روزنامه اقتصاد

روزنامه سراسری اقتصادی ، اجتماعی

چهار شنبه ۰۱ بهمن ۱۴۰۴

۰۱ شعبان ۱۴۴۷ | ۲۱ ژانویه ۲۰۲۶

شماره ۸۴۷

۸۰۰۰ تومان

پیشتازی صندوق‌های طلا در برابر اهرمی‌ها

اجرای مصوبه بنزینی از شنبه

هندبال ایران بارافائل به جایی نمی‌رسد

کریم حسن پور – ظرفیت سه بندر اصلی جنوب کشور برای توسعه ترانزیت، ناکافی است. بندرعباس، ماهشهر و چابهار (شهید بهشتی) به اسکله‌هایی برای پهلوودهی کشتی‌های با ظرفیت ۱۰۰هزار تن تجهیز شده‌اند.

اجراست، باید متذکر شد که در ساحل مکران در استان سیستان و بلوچستان چنین امکانی وجود نداشته و بالاترین عمق ساحل در آن محدوده، محلی است که بندر چابهار در آن احداث شده است. با توجه به طرح آمایش سرزمین تهیه شده در سال ۱۳۵۶ توسط مهندسان مشاور ستیران، آن منطقه مناسب احداث صنایع سنگین آب‌بر همچون فولاد، سیمان و پتروشیمی تشخیص داده شده و به نظر می‌رسد به غیر از چنین کاربری‌هایی، توسعه برای دیگر اهداف مناسب نخواهد بود.

حلقه مکمل بندر بزرگ

حلقه اتصال بندر و اسکله جدید در جزیره به سرزمین اصلی که می‌تواند تکمیل‌کننده پروژه زیربنایی بندر با ظرفیت بالا در جنوب جزیره قشم باشد، ایجاد دسترسی جاده‌ای از طریق احداث پل خلیج‌فارس در حد فاصل قشم و استان هرمزگان در محدوده لافت ۵ پهل به طول حدود ۲ کیلومتر است. برای ساخت پل خلیج‌فارس با کمک گرفتن از معتبرترین طراحان بین‌المللی، طراحی پل انجام و برای مناقصه بین‌المللی آماده شد. پاییز سال ۱۳۸۹ اسناد مناقصه ساخت پل خلیج‌فارس منتشر شد و ۱۶ شرکت داخلی و خارجی، این اسناد را خریداری کردند. رقم اجرای پروژه در آن زمان ۶۵۰ میلیون یورو برآورد شده بود که دولت ۱۵درصد از آن را تعهد کرد و بقیه باید توسط کنسرسیوم سرمایه‌گذار تأمین می‌شد.

دو شرکت به عنوان برنده مناقصه اعلام شدند و پس از آن پیمانکار، اقداماتی را در بخش خشکی کلید زد. اما به دلیل عدم‌تأمین سرمایه، این پروژه که قرار بود۳ ساله ساخته شود، سال‌هاست متوقف و تعطیل شده است.

با توجه به تحریرهای بین‌المللی و مشکل سرمایه‌گذاری و شرایط خاص پروژه، هزینه اجرای پل امروز بیش از ۲میلیارد دلار برآورد می‌شود. علاوه بر افزایش قیمت این پروژه، به دلایل فنی گزینه اول، مانند پل احداثی روی دریاچه ارومیه، با لحاظ کامل مسائل زیست‌محیطی، به‌ویژه موارد ظرفیت ورود تمام عیار ایران به حوزه سوخت‌رسانی وجود دارد. سالانه حدود ۵۰هزار کشتی از آب در زمان جزرومد، گزینه قابل بررسی دیگری نیز وجود دارد.

این پل می‌تواند به جای منطقه لافت ۵ پهل واقع در شرق جنگل‌های حرا، در غرب جنگل و در محدوده روستای طبل که عمق دریا کمتر از یک‌پنجم گزینه قبلی و البته با عرض بیشتر از گزینه اول، به محل احداثی روی دریاچه ارومیه، با لحاظ کامل مسائل زیست‌محیطی، به‌ویژه موارد حفاظتی برای ژئوپارک جزیره، با هزینه بسیار کمتر از گزینه قبلی توسط پیمانکاران داخلی اجرا شود.

ظرفیت مغفول بانکرینگ

دارد؛ «بانکرینگ» یا سوخت‌رسانی به کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز، طرح ملی بانکرینگ برای نخستین بار در محدوده آب‌های جزیره قشم و در منطقه‌ای به نام «سلخ»، با استفاده از امکانات و شناورهای سوخت‌رسان شرکت گلوبال انرژی سنگاپور در سال ۱۳۷۷ شروع و در فاصله کوتاهی متوقف شد.

این تعطیلی بعد از گذشت حدود ۲۵ سال تا امروز ادامه دارد. به یاد می‌آورم که سوخت‌رسانی به اولین کشتی از کشور زاین موجب خوشحالی همگان شد. اما از هفته دوم، تحرکاتی برای توقف این فعالیت پر درآمد شکل گرفت؛ ابتدا اداره محیط‌زیست استان هرمزگان مدعی آلوده کردن دریا توسط تانکرهای سوخت‌رسان به کشتی‌ها شد، اما این مشکل با ارائه گواهی‌نامه و استانداردهای معتبر بین‌المللی از طرف شرکت سنگاپوری منتفی شد. در ادامه مشکل مهم‌تری پیش روی پروسه سوخت‌رسانی شکل گرفت و آن عدم‌تحویل سوخت از طرف پالایشگاه بود که عملاً منجر به تعطیلی کل پروژه بانکرینگ در خلیج فارس شد. به این ترتیب سال‌هاست تمام تاسیسات ایجاد شده برای این خدمات در اسکله سلخ بلااستفاده مانده و رها شده است.

فاصله بندر خجیره امارات که سوخت‌رسانی به کشتی‌های عبوری توسط آنها انجام می‌شود، تا مسیر اصلی عبور کشتی‌های تجاری حدود ۶۰ کیلومتر (۴۰ مایل دریایی) است؛ در حالی که این فاصله از قشم تا مسیر ابراه بین‌المللی حدود ۲۲ کیلومتر (هشت مایل دریایی) است. بنابراین ظرفیت ورود تمام عیار ایران به حوزه سوخت‌رسانی وجود دارد. سالانه حدود ۵۰هزار کشتی از تنگه هرمز عبور می‌کنند و سود حاصل از خدمات بانکرینگ در این منطقه برای اماراتی‌ها طی سال گذشته تقریباً ۲۰میلیارد دلار اعلام شده است. چرا نباید ایران که از همه ظرفیت‌های لازم در این بخش برخوردار است، سهمی از این بازار بزرگ را به خود اختصاص دهد؟

بنابراین می‌توان ادعا کرد که در بخش انرژی با رقیب جنوبی خود فاصله چندانی نداریم. اما در بخش دیگر یعنی ترانزیت دریایی، هوایی و زمینی و سوخت‌رسانی و مبادلات اقتصادی و تجاری، وضعیت متفاوت و ناراحت‌کننده‌ای در مقایسه با رقیب اماراتی به‌وجود آمده است.

حدود ۳۰ سال قبل هر دو کشور با احداث دو منطقه آزاد یعنی «قشم» و «جبل‌علی»، فعالیت همه‌جانبه‌ای را در بخش‌های اقتصادی و ترانزیت بار و مسافر به‌طور هم‌زمان آغاز کردند. اما اکنون وضعیت به‌گونه‌ای است که اینها ترانزیتی منطقه را به طور کامل به اختیار خود درآورده‌اند و از سمت ما، رکود حاکم شده و مثل یک تماشاچی، نظاره‌گر اوضاع در خلیج‌فارس هستیم. در این خصوص طی سال‌جاری با مسوولان مربوطه در حوزه اجرای سیاست‌های کلی توسعه دریامحور و مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، چند مکاتبه انجام دادم تا شاید مساله در کانون توجه قرار گیرد، اما گویی آن منطقه و مشکلاکش وجود خارجی ندارد.

با توجه به گذشت سه دهه از شروع فعالیت‌ها و عدم‌توسعه و توقف کامل پروژه‌های اصلی ترانزیتی در رقابت با امارات، تاکنون تلاش دلسوزان در این زمینه‌ها بی‌فایده بوده و حتی بعضاً در فضاهای غیررسمی گفته می‌شود که گویی سهم تعریف شده کشورمان در بخش ترانزیت دریایی در تنگه هرمز، همین مقدار است و ایران نباید اسکله‌ای برای پهلوگیری کشتی‌های با ظرفیت بیش از ۱۰۰هزار تن داشته باشد. در مورد بانکرینگ (سوخت‌رسانی به کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز) و ترانزیت هوایی نیز همین شرایط جاری و حاکم است.

جای خالی بندر بزرگ

طول مرز آبی ایران در خلیج فارس با احتساب جزایر حدود ۱۸۰۰ کیلومتر و بدون جزایر از بندر آبادان در غرب تا پس‌بندر چابهار در شرق کشورمان، حدود ۱۴۰۰ کیلومتر است که با وجود سه بندر اصلی در بوشهر، بندرعباس و چابهار، حداکثر ظرفیت پهلوگیری کشتی‌های با ظرفیت ۱۰۰هزار تنی فراهم است. حداکثر عمق بندار و اسکله‌های چابهار و بندرعباس کمتر از ۲۰ متر بوده که همین عمق هم طی سال‌های گذشته با صرف هزینه بالا به دست آمده است.

بر اساس اعلام سازمان‌های تجارت جهانی، اکنون کشتی‌های سوپرکانتینریر با ظرفیت ۳۸۰هزار تنی به بندار امارات رفته و با بارگیری مجدد، کالاهای متعلق به کشورمان را به بندار ایران حمل و از این طریق درآمد بالایی کسب می‌کنند. وجود چنین مشکلی برای ترانزیت کشورمان در سایه کم‌توجهی سیاست‌گذاران بخش حمل‌ونقل و ترانزیت برای فعال کردن کربورهای موجود، مایه تعجب است.

اگر بخواهیم از وابستگی به بندار شیخ‌نشین امارات و منطقه جبل‌علی برای همیشه رهایی یابیم و نقص ترانزیتی کشورمان را برطرف کنیم، تنها راه، توجه ویژه به اجرای پروژه ملی ساخت بزرگ‌ترین اسکله و بندر کشور با ظرفیت بالا در نقطه‌ای از ساحل جنوبی کشورمان است؛ محلی که عمق دریا در نزدیکی ساحل آن بیش از ۴۰ متر بوده و ساخت و تکمیل آن، رفع نقص ترانزیت کشور که موجب وابستگی به بندار دیگر کشورها شده است را به دنبال داشته و زمینه‌ساز توسعه تجارت در ایران خواهد شد.

در جنوب شرقی جزیره قشم، عمق طبیعی دریا در نزدیکی ساحل مانند ساحل جزیره خارک بوده و ساخت اسکله مناسب برای پهلوگیری کشتی‌های فوق سنگین تنها در این نقطه از کشورمان امکان‌پذیر و قابل

نمی‌توانند کشتی‌های خیلی بزرگ و ابرکشتی‌ها را هم میزبانی کنند، روزانه شناورهای اقیانوس‌پیمای متعددی با ظرفیت‌های بیش از ۱۰۰ تا ۴۰۰هزار تن، روانه بندار دیگر کشورها در خلیج‌فارس، به‌ویژه بندر جبل‌علی در امارات می‌شوند؛ در حالی که اگر زیرساخت بندری لازم ایجاد شود، ایران به یک مقصد جدید برای این ناوگان تبدیل خواهد شد.

مکان‌یابی برای ابربندر ملی

غیبت ایران در رقابت زیرساختی در دهه‌های طلایی توسعه بندار (۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰) سبب نشد امارات فرصت را غنیمت شمرده و با سرمایه‌گذاری هدفمند، خود را به عنوان دروازه توزیع کالا برای منطقه معرفی کند. در آن سال‌ها ایران، سرمایه‌گذاری بندری بین‌المللی محدودی داشت و روند اتصال ریلی و لجستیک پس‌کرانه‌ای نیز در بندار بسیار کند بود. ایران همچنین دیپلماسی اقتصادی فعالی نداشت و در کریدورهای جهانی نقش‌ای ایفا نمی‌کرد. در خلأ رقیب منطقه‌ای، امارات توانست مزیت‌های کارکردی مورد نیاز برای تبدیل شدن به هاب ترانزیتی را بسازد و به سرعت در اکوسیستم تجاری منطقه، قد بکشد. جبل‌علی البته، علاوه بر امکان فیزیکی پذیرش کشتی‌های خیلی بزرگ، دو مزیت مهم دیگر دارد که ایران بهره چندانی از آنها ندارد؛ یکی قابلیت سرویس‌دهی سریع و کم‌ترین زمان توقف کشتی‌ها ۵ که اصل حیاتی در توسعه ترانزیت محسوب می‌شود ۵ و دیگری، شبکه لجستیک قوی.

اما حالی که سیاست‌گذاران برای تحقق توسعه دریامحور بر سواحل مکران متمرکز شده‌اند، یک ظرفیت بالقوه دیگر وجود دارد که می‌تواند مثل میان‌ر توسعه بندری در خلیج فارس عمل کند. حسین مجیدی، کارشناس ارشد طرح‌های زیربنایی طی یادداشتی، نتایج یک بررسی را تشریح کرده که نشان می‌دهد محدوده‌ای از سواحل یکی از جزایر خلیج فارس، از نظر موقعیت طبیعی (عمق آب) و توپوگرافیک، می‌تواند گزینه مناسبی برای احداث بزرگ‌ترین بندر آزاد تجاری کشور باشد؛ بندر به اصطلاح «مادر» که امکان پهلوگیری کشتی‌های فوق‌بزرگ (Ultra Large) تا ۴۰۰هزار تنی را فراهم خواهد کرد. هرچند در دهه ۶۰ نیز این موضوع به‌طور مقطعی مورد توجه قرار گرفت، اما در عمل اقدام موثری در این زمینه انجام نشد و موضوع ساخت بندر بزرگ ایران، به محاق رفت. اکنون نیز بخشی از ظرفیت‌های توسعه‌ای موجود در سواحل جنوب، در سایه تمرکز بر مکران قرار گرفته و از کانون توجه تصمیم‌سازان خارج شده است.

این یادداشت همچنین جزئیات توقف ۲۵ساله خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز و نیز تعطیلی پروژه هاب هوایی در قشم را به عنوان دو مزیت درآمدساز اما تعطیل شده دیگر در خلیج فارس روایت می‌کند.

در منطقه مهم و استراتژیک خلیج فارس، دو پتانسیل قابل‌توجه اقتصادی وجود دارد که در صورت استفاده مناسب از آنها، شرایط اقتصادی بی‌نظیری برای کشورمان فراهم خواهد شد. این دو مزیت استثنایی در بخش‌های انرژی و ترانزیت شامل موارد ذیل است: وجود بزرگ‌ترین مخزن مشترک گازی جهان با قطر‌مزیت ترانزیت دریایی در ابراه بین‌المللی خلیج فارس و در رقابتی رها و تعطیل شده با کشور امارات.

قطر زیربناهای مورد نیاز برای بهره‌برداری از مخزن مشترک را قبل از ما فراهم کرده و کشور ما هم چند سال بعد از آن، شروع به ساخت فازهای متعدد در منطقه پارس جنوبی ۵عضلوه کرده است؛

حذف ارز ترجیحی برنج خارجی

وزیر جهاد کشاورزی خبر از حذف ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی برنج داد و افزود: از این پس ارز مورد نیاز واردات برنج با ارز مرکز مبادله تأمین می‌شود. حذف ارز ترجیحی برنج در شرایطی اجرایی شد که در ماه‌های گذشته شاهد شدت گرفتن التهاب در بازار برنج بودهایم و واردات با ارز ترجیحی نیز تاکنون نتوانسته از شدت گرانی بکاهد. هرچند انتظار می‌رود با حذف ارز ترجیحی شاهد افزایش ورود این محصول به کشور باشیم.

به گزارش مهر، غلامرضا نوری قزلبچه وزیر جهاد کشاورزی درباره گرانی لبنیات در بازار گفت: فقط این وزارتخانه متولی قیمت‌گذاری شیر خام است. وزیر جهاد کشاورزی افزود: قیمت اقلام مشمول هم از سوی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تعیین می‌شود. نوری قزلبچه ادامه داد: نظارت بر قیمت این اقلام در بازار هم بر عهده وزارت جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت و نیز سازمان تعزیرات حکومتی است. نظارت در حال انجام است و رصد اقلام از سوی متولیان انجام می‌گیرد.

نوری قزلبچه درباره جریان زیان دامداران به دلیل شیوع تب برفکی سویه جدید، عنوان کرد:به طور قطع دامداری‌های صنعتی دام‌های خود را بیمه کرده‌اند و در این خصوص مشکلی ندارند. وی افزود: با ورود سویه جدید این ویروس، کار گروه ملی تشکیل شد و یک سری منابع از سوی دولت مصوب شد. اقدامات مناسب برای واکنش سریع در حال انجام است و با همکاری بخش‌های خصوصی و دولتی تب برفکی در حال کنترل است. وزیر جهاد با اشاره به تأمین واکسن مورد نیاز کشور تصریح کرد:واردات به اندازه مورد نیاز انجام شده است. همچنین تولید واکسن این ویروس در داخل کشور آغاز شده و بخش دولتی و خصوصی در آن مشارکت دارند.

وزیر جهاد کشاورزی گفت: با وجود تمام تلاطماتی که در کشور وجود دارد از جمله خشکسالی، بخش کشاورزی توانسته رونق تولید خود را حفظ کند. نوری قزلبچه با اشاره به احتمال ۶۰ درصدی هجوم ملخ صحرایی به نوار جنوبی کشور گفت: سلامت مواد غذایی موضوع مهمی استست چه برای مصرف داخل و چه صادرات. از این رو، وزارت جهاد کشاورزی به دنبال کنترل مواد تکنیکال با کیفیت بالا برای تولید سموم استاندارد برای مقابله با آفات گیاهی است. وی ادامه داد: به طور قطع کشاورزان حاضر هستند سموم با کیفیت را خریداری کنند اگر چه با قیمت بالاتر اما به شرط اینکه آن تأثیر آن بر فراوانی بیشتر مطنش شوند. در این راستا باید حوزه تزویج فعالانه به کار خود ادامه دهد و آموزش درست مصرف سموم چه به لحاظ زمانی، میزان و کیفیت را به کشاورزان اطلاع‌رسانی کند. نوری قزلبچه با اشاره به رویکرد وزارت جهاد کشاورزی در مبارزه با آفات گیاهی گفت: هدف ما به حداقل رساندن مصرف سموم شیمیایی و استفاده از آفت‌کش‌های بیولوژیک و سازگار با محیط است.

وی اضافه کرد: اقدامات و برنامه‌ریزی‌های لازم برای مقابله با حمله ملخ صحرایی و بیماری‌های دام، به ویژه بیماری برفکی، مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین از ماه‌ها قبل اقدامات مقابله‌ای شامل اخذ مصوبه هیات‌دولت، مکاتبات و دادستگاه‌های مرتبط مانند سازمان برنامه و بودجه و وزارت کشور و آمادسازی تجهیزات، سموم و ماشین‌آلات انجام شده است. همکاری با سازمان مدیریت بحران نیز برای اجرای سریع و موثر مقابله انجام گرفته است. وزیر جهاد کشاورزی با اشاره به همکاری‌های بین‌المللی در این راستا، عنوان کرد: منش دولت همکاری شفاف و دقیق با تمام نهادهای بین‌المللی از جمله فاو است. ما سعی داریم نقش بیشتری در این همکاری داشته باشیم و با به اشتراک گذاری اطلاعات و داده‌ها از تجربیات آنها استفاده کنیم. وی یادآور شد: با تمام تلاطمات موجود در حوزه‌های مختلف مثل خشکسالی، تولید در بخش کشاورزی رونق خود را حفظ کرده است. کالای اساسی در بازار به وفور وجود دارد و مشکلی در تأمین کالاهای اساسی نداریم.

■

ضرورت بازتعریف سیاست‌های باغبانی در عصر کم‌آبی

تغییرات اقلیمی، گرمایش جهانی و عدم مدیریت صحیح منابع آبی در گذشته، منجر به ایجاد چالش‌های متعددی در بخش کشاورزی و منابع طبیعی کشور شده است. در حال حاضر، یکی از مهم‌ترین راهکارها برای مدیریت صحیح منابع آب و خاک و در عین حال، تأمین امنیت غذایی کشور، اصلاح الگوی کشت گیاهان زراعی و باغی و اصلاح الگوی تولید محصولات دامی و شیلاتی است. اصلاح الگوی کشت و تولید محصولات کشاورزی در سال‌های اخیر به یکی از کلیدی‌ترین موضوعات سیاستگذاری کشاورزی تبدیل شده است. موضوعی که دیگر یک توصیه فنی یا موضع اختیاری نیست، بلکه ضروری مهم برای مدیریت پایدار بحران آب و فرسایش خاک، کنترل آرزبری و تأمین امنیت غذایی محسوب می‌شود. خوشبختانه یکی از رویکردهای مهم اخیر وزارت جهاد کشاورزی، سیاستداری، برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی الگوی صحیح کشت و تولید محصولات کشاورزی است. یکی از این رویکردها و برنامه‌ها، اصلاح الگوی تولید محصولات باغبانی است که دارای پیچیدگی‌های زیادی است، زیرا سیاستگذار تلاش دارد هم از زاویه محدودیت آب و هم از زاویه نیاز کشور به تولید میوه‌های پرمصرف و جلوگیری از خروج ارز وارد بحث شود. همین دوگانه (محدودیت آب از یک‌سو و ضرورت کاهش واردات از سوی دیگر)، باعث شده است تصمیم‌گیری درباره توسعه باغات در مناطق مختلف پیچیدگی بیشتری پیدا کند.

پایان کار ر کودمسکن در ۲۰۲۶

مریم لطفی – درحالی که بازارهای مسکن جهان همچنان تحت تأثیر نوسانات اقتصادی و تغییرات نرخ‌های بهره قرار دارند.

چشم‌انداز سال‌های پیش‌رو نشانه‌هایی از بازگشت تدریجی تعادل را در خود جای داده‌است. گزارش‌های تازه از دو سوی آتلانتیک حاکی از آن است که هرچند نرخ‌های وام مسکن در آمریکا و اروپا همچنان در سطوح بالاتر از میانگین‌های تاریخی قرار دارند، اما افزایش درآمدها، تعدیل تورم و رشد تدریجی عرضه می‌تواند فضای تنفسی تازه‌ای برای خریداران و مستاجران ایجاد کند.

تحلیل‌های ارائه‌شده در این گزارش، تصویر روشنی از مسیر احتمالی بازار مسکن در سال ۲۰۲۶ ترسیم می‌کند؛ مسیری که با وجود چالش‌ها، نوید بهبود قدرت خرید، افزایش گزینه‌های در دسترس و بازگشت آرام بازار به تعادلی پایدارتر را می‌دهد. این روندها چه در بازار مسکن آمریکا و چه در بازار املاک اروپا، بیانگر مرحله‌ای تازه از سازگاری و بازآرایی هستند که می‌تواند جهت‌گیری رفتار خریداران، سرمایه‌گذاران و سازندگان را در سال‌های آینده تعیین کند.

براساس گزارشی از وب‌سایت مشاور املاک آمریکایی ریلتور، نرخ وام مسکن آمریکا در سال‌آینده همچنان بالای ۶درصد باقی خواهد ماند، اما قدرت خرید خانه به‌طور محدودی بهبود خواهد یافت، زیرا برای نخستین‌بار از سال ۲۰۲۲، پرداخت ماهانه معمولی اقساط تسهیلات خرید مسکن کمتر از ۱۰درصد درآمد یک خانوار خواهد بود. این پیش‌بینی توسط تیم تحقیقات اقتصادی وب‌سایت ریلتور در گزارش بازار مسکن ۲۰۲۶ ارائه شده‌است. بر اساس این پیش‌بینی، نرخ وام مسکن در طول سال ۲۰۲۶ به‌طور میانگین ۳٫۳درصد خواهد بود، که اندکی بهتر از میانگین سالانه ۶٫۶درصد پیش‌بینی‌شده برای سال ۲۰۲۵ است. اما همچنان بسیار بالاتر از میانگین تاریخی ۴درصد بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ به‌شمار می‌رود. در سطح ملی، قیمت خانه‌ها تا پایان سال آینده حدود ۲٫۲درصد افزایش خواهد یافت، پس از آنکه در سال ۲۰۲۵ حدود ۲درصد رشد کرده‌بود، با این‌حال پیش‌بینی می‌شود درآمدها و تورم عمومی

موج تازه تعدیل نیرو در شرکت‌های بزرگ جهانی

قفل معاملات ملک، توام با کاهش قیمت مسکن در نیمه اول امسال، حجم ورود درآمد به «بزرگ‌ترین منبع تأمین مالی» شهرداری تهران را حدود دو سوم کاهش داد. این برای دومین سال است که شهرداری برخلاف رویه‌های گذشته، در وصول درآمدهای ملکی و ساختمانی، یعنی فروش املاک شهرداری و اخذ عوارض ساخت از سازنده‌ها، ناکام می‌ماند. بودجه ۱۴۰۵ پایتخت با توجه به چشم‌انداز مه‌آلود بازار مسکن، احتمالاً با رشد محدود و برپایه «تقویت سایر منابع» از جمله تسهیلات بانکی تدوین می‌شود. رشد دخل و خرج شهرداری در سه سناریو بررسی شده است. گروه مسکن و شهری: پیش‌طراحی بودجه سال۱۴۰۵ در صد بودجه شهرداری تهران در احتمالاً اجباری» در نظام تأمین مالی «هزینه‌های پایتخت» از نشان می‌دهد. گزارش «دنیایاقتصاد» از اعداد و ارقامی که در مدیریت شهری تهران برای بودجه سال آینده شهرداری، تا این لحظه مطرح است، بر پایه سه سناریو است که همه آنها به «متنم بودجه۱۴۰۴» وابسته است. احتمالاً تا چند روز آینده، شهرداری مثل سال‌های گذشته، «متنم بودجه امسال» را به شورای شهر اعلام کند.

اجرای متنم‌های آخر سال شهرداری به ۲ اتفاق درآمدمساز ویژه ماه‌های بهمن و اسفند بر می‌گردد؛ هم‌مساله در هفته‌های پایانی سال شهرداری امکان خرید جواز ساخت (پروانه‌ساختمانی) به‌صورت تخفیف نقدی را برای سازنده‌ها فراهم می‌کند و در عین حال سرمایه‌گذارانی که قصد ساخت در سال آینده را دارند برای در امان ماندن از افزایش سالانه بهای عوارض ساخت در اواخر زمستان اقدام به اخذ پروانه می‌کنند. این دو اتفاق باعث می‌شود ۴۰ درصد بودجه شهرداری درست در پایان سال وصول و تأمین شود. با توجه بههمین رویه در سناریوی اول، چنانچه بودجهامسال شهرداری تهران با متمم آخر سال، از ۲۳۱هزارمیلیاردتومان کتونی به ۲۵۰همت افزایش یابد، «بودجه ۱۴۰۵ شهرداری» بدون افزایش در سطح ۲۵۰هزارمیلیاردتومانی، تدوین خواهدشد. سناریوی دوم، «دخل و خرج سال آینده پایتخت» را ۲۸۰هزارمیلیارد تومان درنظر می‌گیرد که در این‌صورت با احتساب تصویب متنم امسال، می‌توان گفت: درآمد و هزینه شهرداری تهران در سال اینده حدود ۱۲درصدافزایش پیدا خواهد کرد.اما در سناریوی سوم که برپایه «تجربه رفتاری شهردار فعلی تهران» قابل‌تصور است، احتمال دارد در روزهای پایانی تدوین لایحه بودجه۱۴۰۵ شهرداری، چند ۱۰هزارمیلیاردتومان به کتاب لایحه، پیشاز تحویل به شورای شهر، اضافه‌شود و از مدیران درآمدی و مناطق خواسته‌شود آن را در طول سال آینده با روش‌های مختلف، تأمین کنند. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» درباره هر سه سناریو، یک نتیجه مشترک را نشان می‌دهد: «ریاضت ملکی در مدیریت شهری تهران.»مدیران شهرداری، امسال در تحقق درآمدهای ملکی و ساختمانی

خریداران خانه در آمریکا از افزایش تدریجی تعداد خانه‌های موجود برای فروش نیز سود خواهند برد. پیش‌بینی می‌شود عرضه خانه‌های موجود در سال ۲۰۲۶ حدود ۸٫۹درصد رشد کند.

کلی همچنان سریع‌تر از رشد قیمت مسکن افزایش یابند و همین موضوع باعث افزایش اندک قدرت خرید خواهدشد. دانیل هیل، اقتصاددان ارشد وب‌سایت ریلتور می‌گوید: «پس از یک دوره دشوار برای خریداران، فروشنندگان و مستاجران، سال ۲۰۲۶ باید گامی خوشایند هرچند محدود به‌سوی بازاری سالم‌تر در حوزه مسکن بردارد.» او همچنین ادامه می‌دهد: «افزایش درآمدها با سرعتی بیشتر از تورم، درحالی‌که نرخ‌های وام مسکن در سطح پایین‌تری تثبیت می‌شوند، فرصت بهبود قدرت خرید را فراهم می‌کند.» با این حال، پیش‌بینی می‌شود فروش خانه همچنان کند باقی‌بماند. پس از آنکه فروش خانه‌های موجود در سال ۲۰۲۴ به پایین‌ترین حد در ۳۰ سال‌گذشته رسید، انتظار می‌رود تا پایان سال۲۰۲۵ این فروش‌ها کمی افزایش یابند و با رشد ۰٫۱درصد به ۴۰۰۷میلیون واحد برسند.

سال‌آینده نیز بهبود جزئی دیگری دیده خواهدشد، به‌طوری که مجموع فروش خانه‌های موجود با افزایش ۱٫۷درصدی به ۴٫۱۳میلیون واحد خواهد رسید و هم‌زمان قدرت خرید کمی بهبود می‌یابد. هرچند این رقم نسبت به سه سال‌آینده بهتر است، اما هنوز پایین‌تر از میانگین سالانه ۵٫۲۸میلیون واحد در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ است. در همین حال، انتظار می‌رود اجاره‌بها حدود یک‌درصد کاهش یابد، ساخت خانه‌های جدید ۳٫۱درصدافزایش یابد و ساخت خانه‌های موجود برای فروش با رشد ۸٫۹درصدی ادامه یابد. این گزارش معتقد است، خریداران احتمالاً از کاهش تدریجی نرخ وام مسکن و همچنین کاهش جزئی قیمت واقعی خانه‌ها (با درنظرگرفتن تورم) سود خواهند برد. بر اساس پیش‌بینی تیم تحقیقات اقتصاد ریلتور، درآمد خانوارها بیش از ۳٫۶درصدافزایش می‌یابد و از رشد قیمت مسکن و تورم کلی که انتظار می‌رود دوباره به بیش از ۳درصد رسید، پیشی خواهد گرفت.

به‌دنبال کاهش نرخ وام‌ها، پیش‌بینی می‌شود پرداخت ماهانه معمول برای خرید خانه‌ای با قیمت متوسط، نسبت به سال گذشته ۱٫۳درصد کمتر شود. این نخستین‌بار از سال ۲۰۲۰ است که میانگین پرداخت ماهانه در یک سال کاهش می‌یابد. پرداخت ماهانه موردنیاز برای خرید یک خانه معمولی نیز احتمالاً به ۲۹٫۳درصد از درآمد متوسط خانوار کاهش پیدا می‌کند؛ این‌یعنی برای اولین‌بار از سال ۲۰۲۲، سهم پرداخت مسکن از درآمد به زیر مرز ۳۰درصد می‌رسد؛ مرزی که پس از جهش شدید نرخ وام مسکن در سال‌های اخیر از آن عبور کرده‌بود. همچنین نرخ یکباری در آمریکا که در ماه اوت ۴۳درصد گزارش شد، انتظار می‌رود اندکی افزایش یابد، اما طبق پیش‌بینی‌ها در سال۲۰۲۶ از ۵۵درصد فراتر نمی‌رود. در مجموع، این گزارش می‌گوید؛ وضعیت کلی مصرف‌کنندگان مناسب به‌نظر می‌رسد؛ هرچند افراد کم‌درآمدتر و جوان‌تر ممکن است با کاهش فعالیت در بازار کار آسیب‌پذیرتر باشند.

هم‌زمان با کاهش تقاضای مصرف‌کنندگان و آغاز جایگزینی مشاغل با اتوماسیون درشرکت‌های فناوری متمرکز بر هوش مصنوعی، شرکت‌های بزرگ در سراسر جهان از جمله آمازون، نستله و یوپی‌اس، برای مهار هزینه‌ها تعدیل نیرو را تشدید کرده‌اند. شرکت‌های آمریکایی در ماه جاری، بیش از ۲۵ هزار شغل را حذف کرده‌اند. با توجه به اینکه دولت آمریکا در میانه دومین تعطیلی طولانی تاریخی خود قرار دارد، آمار کلی تعدیل نیرو در سطح اقتصاد این کشور در دسترس نیست. این در حالی است که تعدیل نیرو در پایان سال امری عادی است و بسیاری از تعدیل‌های چشم‌گیر در یک دوره طولانی ادامه خواهند داشت. دلایل این تعدیل نیروها متفاوت است. برخی از این شرکت‌ها، مدیران عامل جدیدی دارند که مشتاق بازسازی و تحول در فرآیند کار خود هستند.

آخرین نظرسنجی منتشر شده شرکت کی‌بی‌ای‌جی از مدیران مستقر در آمریکا در سپتامبر، نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده در هوش مصنوعی، در سמה اول سال جاری افزایش یافته است. اقتصاددانان آمریکا در ۱۲اکتبر اعلام کردند که مشاغلی که بیشترین احتمال حذف را خواهند داشت، مشاغلی رده پایین‌نی هستند که با اتوماسیون جایگزین می‌شود.

ریاضت ملکی در شهرداری؟

که از دو محل «اخذ عوارض ساخت، فروش تراکم و تغییر کاربری» و همچنین «فروش املاک شهر» به‌دست می‌آید، در عمل «ناکام» می‌انند. براساس گزارش رسمی از «درآمد و هزینه شهرداری تهران در نیمهسال اول ۱۴۰۴»، نهنیا ۲۵درصد از «منابع مالی» مصوب بودجه در قالب برش ۶ماهه، وصول نشد که این عدم‌وصول یا همان عدم‌تحقق «منابع» برای درآمدهای ملکی و ساختمانی، ۶۴درصد بوده‌است؛ «ناکلی بزرگ» در تأمین مالی هزینه‌های تهران که ریشه اصلی آن، «رکود مسکن نسبتاً تاریخی» طی نیمه اول امسال بوده‌است.

شهرداری در سال‌قبل هم نتوانست آنطور که انتظار داشت و از قبل برنامه‌ریزی کرده‌بود، «از محل فروش املاک شهر و صدور جواز ساخت»وساز و اخذ عوارض ساختمانی، درآمد کسب کند. امسال اما مشخص شد: «ترکیب شوک‌های اقتصادی و ریسک‌های غیراقتصادی» همان‌طور که بخش مسکن و ساختمان تهران را زمینگیر کرد، حدود دو سوم از بزرگ‌ترین منبع مالی شهرداری را «خالی از پول» گذاشت. براساس این گزارش، شهرداری تهران در بودجهامسال خود برنامه‌ریزی کرده‌بود ۱۱۸همت درآمد و منابع کسب کند تا بتواند به همین میزان برای اداره شهر و همچنین پروژه‌های عمرانی‌اش هزینه کند، اما ۸۹همت وصول شد. در میان ردیف‌های درآمدی، یکی از کم‌ترین

طی ۶ماه اول امسال تصویب شدیمود: ۵۵۰هزارمیلیاردتومان از سازنده‌ها وسرمایه‌گذاران ساختمانی، انواع و اقسام عوارض ساخت از جمله تراکم و تعیین یا تغییر کاربری، دریافت شود. از این رقم اما

معمای ارز کالاهای اساسی

نهایی در کنار سیاست‌های کنترل نقدینگی برای مهار تورم، اصلی‌ترین اولویت‌های حال حاضر سیاستمدار اقتصادی باشد. به تازگی ادعایی در خبرگزاری‌ها منتشر شده، مبنی بر این که رشد نرخ دلار در بازار آزاد به دلیل مصوبه‌ای است که اخیراً در خصوص آزادسازی واردات کالاهای اساسی تصویب شده است. این ادعا در حالی مطرح شده که روز گذشته وزیر اقتصاد اعلام کرد که مصوبه مورد نظر اجرای بسیار محدودی داشته است. بنابراین، نسبت دادن رشد دلار به این مصوبه نیازمند اطلاعات و داده است که هنوز موجود نیست.

مصوبه جدید چیست؟

اوایل آذر ماه، معاون اول رئیس‌جمهور با ابلاغ مصوبه‌ای، ضوابط ورود، ترخیص، توزیع و نظارت بر واردات کالاهای اساسی از طریق استان‌های مرزی را تعیین کرد. این مصوبه که به عنوان مصوبه «واردات کالاهای اساسی بدون انتقال ارز» شناخته می‌شود، امکان «واردات

کالاهای اساسی بدون انتقال ارز» را مجاز می‌داند. یعنی واردکنندگان می‌توانند کالاهایی مانند برنج، روغن، نهاده‌های دامی را وارد کنند بدون آنکه ارز آن از طریق بانک مرکزی تأمین شود، وارد کنند. این مصوبه با هدف تضمین تأمین به‌موقع کالاهای ضروری و تنظیم بازار داخلی صادر شده و دستگاه‌های اجرایی چهار ماه فرصت دارند آن را اجرا کنند و تمدید آن منوط به تصمیم مجدد هیات وزیران است.

برخی از بندهای این مصوبه به قرار زیر است:
– ورود کالاهای اساسی مستثمن بر برنج، روغن نباتی، حبوبات، گوشت قرمز، جو، ذرت و کنگاله هم نیاز کشور بدون انتقال ارز از طریق استان‌های مرزی مجاز است.

– تهارت کالاهای ایرانی با کالاهای اساسی مطابق تشریفات این‌تصویب‌نامه مجاز و واردات آنها به منزله رفع تعهد ارزی صادرات کالاهای ایرانی است.

– واردات کالاهای اساسی از طریق استان‌های مرزی با ثبت‌سفارش یا ثبت آماری توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت از طریق گمرک جمهوری اسلامی ایران ترخیص می‌شود.

♥ حمایت‌های مدنی‌زاده از بازار سرمایه

کسری بودجه دولت در سال جاری و رشد انتظارات تورمی ناشی از ریسک‌های پیشرو، تورم را به محدوده ۵۵۰درصد رسانده و در نتیجه، همزمان با افزایش ریسک‌های سرمایه‌گذاری، سردرگمی در میان سرمایه‌گذاران خرد و کلان شدت گرفته است؛ به‌گونه‌ای‌که حتی تحلیل‌های بنیادی و ارزیابی ارزندی کالاها- نیز دیگر به‌تنهایی سیگنال کافی برای ورود به بازار ارائه نمی‌دهد. در چنین شرایطی کارشناسان توصیه می‌کنند بخشی از سرمایه به سپرده‌های کلایی اختصاص یابد؛ هرچند با توجه به چشم‌انداز طلا، این فلز همچنان یکی از گزینه‌های مهم برای پوشش ریسک تورمی به شمار می‌رود. سپرده‌های کلایی؛ حافظ سرمایه در برابر تورم در یک گفت‌وگوی تحلیلی با سروش گرمای، کارشناس بازار سرمایه، او با اشاره به تداوم ریسک‌های سیاسی و ژئوپلیتیک تأکید کرد: ریسک جنگ هنوز به‌طور کامل رفع نشده است و همین موضوع باید در طراحی پرتفوی سرمایه‌گذاران لحاظ شود. او در ادامه به ارزیابی طبقات دارایی پرداخت و توضیح داد: با وجود رنخ‌های بالای بهره، بازده حقیقی درآمد ثابت همچنان منفی است. وقتی تورم انتظاری ۵۰درصد است، اگر درآمد ثابت بخريد، ۱۰ تا ۱۵درصد از قدرت خریدتان کم می‌شود. این وضعیت را نشانه‌ای از آرامش ظاهری اما فرسایشی واقعی سرمایه در بازار درآمد ثابت است. وی افزود: بخشی از سبید سرمایه‌گذار باید به دارایی‌هایی اختصاص یابد که در زمان بروز شوک‌های سیاسی و امنیتی نقش پوششی دارند. اگر ریسکی اتفاق بیفتد، این کالاها هستند که ارزش خودشان را حفظ می‌کنند. گرمای ترکیبی از طلا، نقره، مس و زعفران را مناسب دانست و یادآور شد که سرمایه‌گذارانی می‌توانند از طریق گواهی سپرده‌های موجود در بورس کالا- به این بازارها دسترسی داشته باشند و همچنین درباره بازار سهام اظهار کرد: اختلاف قابل‌توجه میان نرخ ارز توافقی و بازار آزاد نمی‌تواند پایدار بماند. به باور او، در صورت کاهش این شکاف، بسیاری از شرکت‌ها قابلیت رشد خواهند داشت و بازار سهام می‌تواند بازدهی دلاری ایجاد کند. بازده مورد انتظار بورس را در شرایط کنونی بیش از ۵۰درصد در افق یکساله می‌توان ارزیابی کرد و این بازار همچنان جذاب‌ترین گزینه برای سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر و حتی ریسک‌متوسط است. سروش گرمای گفت: در شرایطی با تورم بالا و ریسک‌های سیاسی پابرجا، ترکیبی از سهام و کالا کارآمدترین ساختار پرتفوی است و می‌تواند ارزش سرمایه را حفظ کرده و از فرصت‌های رشد نیز بهره‌مند شود. سروش گرمای اشاره کرد: بسیاری از افراد، به‌ویژه کسانی که سرمایه‌های کوچک‌تری دارند، به‌طور طبیعی به سمت دارایی‌ها حرکت می‌کنند. سرمایه‌گذارانی که پول کمتری دارند احتمالاً سمت دلار می‌روند، کسانی که سرمایه متوسط دارند سراغ دلار رفته و هرکس بر اساس توان و دسترسی‌اش یک دارایی را انتخاب می‌کند تا خودش را در برابر تورم محافظت کند. او تأکید کرد: مشکل زمانی ایجاد می‌شود که نگاه سرمایه‌گذار فقط کوتاهمدت باشد. معمولاً افراد در چنین شرایطی تصمیم‌های شتاب‌زده می‌گیرند، درحالی‌که رفتار کوتاهمدت و تصمیم‌گیری لحظه‌ای اغلب منجر به خطا، زیان و از دست رفتن فرصت‌ها می‌شود. او توصیه کرد، حتی در دوره‌های پریسک، سرمایه‌گذاران باید افاق دید بلندمدت‌تری داشته باشند و ترکیب دارایی‌های خود را بر مبنای تحلیل و استراتژی- نه بر اساس هیجانات بازار- پیچینند. به گفته این کارشناس، در شرایطی که تورم انتظاری ۵۰درصد است و درآمد ثابت قدرت خرید را ۱۰ تا ۱۵درصد کاهش می‌دهد، حضور دارایی‌های مقاوم در برابر ریسک مانند طلا، نقره، مس و زعفران در کنار سهام، همچنان بهترین گزینه برای محافظت از ارزش سرمایه و بهره‌گیری از فرصت‌های رشد است. طلا، گزینه هیشتگی برای سرمایه‌گذارانی در گفت‌وگویی با محمدحسین علی‌بخشی، کارشناس بازار سرمایه، او با اشاره به وضعیت تورمی کشور، گفت: ثبات پایان آبان، یعنی در هشت‌ماه نخست سال، درصد رسمی کشور به حدود ۰۸درصد رسیده؛ موضوعی که از نظر او به معنای تورم ماهانه بیش از د‌رصد است. با توجه به افزایش تقاضا در ماه‌های پایانی سال، احتمالاً تورم سال۱۴۰۴ می‌تواند فراینده شود و حتی رکوردی تاریخی ثبت شود. او تأکید کرد: در چنین شرایطی، طبیعی است که سرمایه‌ها به سمت دارایی‌هایی حرکت کنند که توان پوشش تورم را دارند. علی‌بخشی یادآور شد که زمانی، درآمد ثابت و سپرده بانکی جذاب بودند؛ دورانی که تورم ماهانه حدود ۰۳درصد بود. اما روز گذشته دلیل خروج روزانه پول از بازار درآمد ثابت را همین شرایط تورمی دانست و گفت: سپرده‌های خرد و کلان به سمت دارایی‌های امن و پربازده می‌روند؛ دارایی‌هایی که توان بازدهی بالاتر از تورم با حداقل برابر با تورم را داشته باشند. او طلا و دلار را نمونه‌های روشن چنین دارایی‌هایی دانست و یادآور شد: در سال‌های اخیر، به‌ویژه در دوره‌های ریسک سیاسی، بازدهی قابل‌توجهی داشته‌اند. فقط در ۶ماه دوم سال گذشته، صندوق‌های طلا- بالای ۷۰ تا ۸۵درصد سود دادند و مجموع بازده طلا در سال گذشته بالای ۱۰۰درصد بود. سرمایه‌گذاران خرد معمولاً به سراغ طلای گرمی و آب‌شده می‌روند؛ درحالی‌که سرمایه‌گذاران بزرگ‌تر از صندوق‌های طلا و سپرده‌های مبتنی بر طلا استفاده می‌کنند. علی‌بخشی در ادامه به رنخ‌های اشاره کرد و گفت: این فلز در جهان و همین‌طور در ایران بارشد تقاضا مواجه است و همین موضوع می‌تواند به افزایش قیمت آن منجر شود. به گفته او، نقره امروز برای سرمایه‌گذاران خرد و کلان، گزینه‌ای جدی محسوب می‌شود. او همچنین به شرایط بازار جهانی کالاها پرداخت و رشد اخیر کلودیتی‌هایی مانند مس را نشانه‌ای از فرصت‌های جدید دانست. علی‌بخشی گفت: سرمایه‌گذارانی می‌توانند از طریق بورس کالا، سپرده‌های مس را بخرند.

لیان، گنج، نفیس و جواهر توانسته‌اند از میانگین بازدهی صندوق‌های طلا بهتر عمل کنند؛ اما ۱۵ صندوق نیز ضعیف‌تر از شاخص صندوق‌های طلا عمل کرده‌اند.

بازدهی صندوق‌های اهرمی از ابتدای سال

در حال حاضر، ۹ صندوق اهرمی در بازار سهام وجود دارد؛ اما تعداد صندوق‌های اهرمی که از ابتدای سال در جریان معاملات بورس تهران حضور داشته‌اند، ۷ صندوق است. بررسی بازدهی صندوق‌های اهرمی از ابتدای سال نشان می‌دهد که بهترین صندوق اهرمی به لحاظ کسب بازدهی، صندوق نارنج بوده است که ۵۵درصد رشد را تجربه کرده است. موج با ۵۱درصد در جایگاه دوم ایستاده و پیدار نیز با ۴۲درصد بر جایگاه سوم تکیه زده است. جهش و شتاب دیگر صندوق‌های اهرمی هستند که عملکرد بهتری از شاخص کل بورس داشته‌اند و به ترتیب با افزایش ۴۱ و ۴۰درصدی همراه شده‌اند. دو صندوق توان و اهرم نیز عملکرد بدتری از شاخص کل بورس داشته‌اند و در زمره بدترین صندوق‌های اهرمی جای گرفته‌اند. شاخص کل بورس از ابتدای سال رشد ۲۸درصدی را تجربه کرده است و دو صندوق اهرمی توان و اهرم، نیز به ترتیب ۲۲ و ۲۰درصد رشد داشته‌اند. در گزارش‌های قبلی دنیای اقتصاد نیز به این موضوع پرداخته شده بود و اشاره شد که اگر قرار است که سرمایه‌گذار با تحمل ریسک بیشتر در این دو صندوق اهرمی که عملکرد ضعیف‌تری از شاخص کل بازار داشته‌اند؛ حتی از شاخص بازار نیز جا بماند، دقیقاً چه مزیتی را باید مدنظر قرار دهد که به خرید واحدهای این صندوق‌ها مبادرت بپورزد.

مقایسه ترکیبی بازدهی صندوق‌های طلا و اهرمی

مقایسه ترکیبی بازدهی صندوق‌های طلا و اهرمی از ابتدای سال نشان می‌دهد که بهترین صندوق طلای بازار به لحاظ کسب بازدهی از ابتدای سال، ۶۲درصد رشد داشته است. بهترین صندوق اهرمی بازار نیز صندوق نارنج بوده که ۵۵درصد افزایش قیمتی را تجربه کرده است. در واقع بهترین صندوق طلا، ۷ واحد درصد بیشتر از بهترین صندوق اهرمی بازدهی داشته است. نکته دیگر این است که از ۲۱ صندوق طلایی که از ابتدای سال در جریان معاملات حضور داشتند، ۱۸ صندوق طلا عملکرد بهتری از بهترین صندوق اهرمی بازار (صندوق نارنج با رشد ۵۵درصدی) داشته است. نکته قابل‌توجه دیگر این است که بهترین صندوق طلا، تقریباً بیش از ۳ برابر بدترین صندوق اهرمی بازدهی خلق کرده است؛ در حالی که شاخص صندوق‌های طلا، میانگین بازدهی صندوق‌های طلا از ابتدای سال را عدد ۵۹درصد نشان می‌دهد؛ بررسی آمارها گویای این نکته است که میانگین بازدهی صندوق‌های اهرمی از ابتدای سال، ۳۹درصد بوده است. اختلاف ۲۰ واحد درصدی میان میانگین بازدهی صندوق‌های طلا و اهرمی نیز دلیل موجه دیگری است که عملکرد بهتر صندوق‌های طلا را در قیاس با صندوق‌های اهرمی از ابتدای سال نشان می‌دهد.

عملکرد ضعیف نسبت به تحمل ریسک

صندوق‌های اهرمی از پرنریسک‌ترین ابزارهای بازار سهام محسوب می‌شوند که به دلیل ماهیت اهرمی خود ریسک بیشتری نسبت به سهام، حق تقدم و دیگر صندوق‌های بازار دارند. طبیعتاً وقتی این ابزارها چنین ریسکی را در دل خود دارند؛ باید بازدهی متناسبی با این ریسک خلق کنند. اما نکته قابل‌توجه این است که برخی از این صندوق‌ها حتی از شاخص کل بازار سهام نیز عملکرد ضعیف‌تری داشته‌اند. در رقابت با صندوق‌های طلا نیز صندوق‌های اهرمی عملکرد ضعیف‌تری داشته‌اند. در یک طبقه‌بندی کلی، ریسک صندوق‌های اهرمی از صندوق‌های طلا بیشتر است و طبیعتاً سرمایه‌گذار با پذیرش چنین ریسکی، بازدهی بیشتری را نیز طلب می‌کند. طلا به عنوان یک دارایی امن شناخته می‌شود و در مواقع بروز و ظهور ریسک‌های مختلف در اقتصاد جهانی و داخلی، این فلز ارزشمند با استقبال همراه می‌شود. اتفاقی که در ثبت بازدهی صندوق‌های طلا و اهرمی حادث شده این است که صندوق‌های طلا با تحمل ریسک کمتر نسبت به صندوق‌های اهرمی بازدهی بیشتری خلق کرده‌اند.

انسان عاقل اقتصادی نیز در تئوری‌های مالی به دنبال چنین ابزار با کلاس دارایی است که بازدهی بیشتری نسبت به دیگر دارایی‌ها خلق کند و ریسک سید دارایی نیز به حداقل برسد یا نسبت به دیگر کلاس‌های دارایی کمتر باشد. به نظر می‌رسد که صندوق‌های طلا در سال جاری در برآورد ساختن این هدف به خوبی عمل کرده‌اند. به همین دلیل است که این صندوق‌ها از ابتدای سال با ورود بیش از ۶۰ همت سرمایه خرد حقیقی همراه شده‌اند.

بازار جهانی طلا در ماه‌های اخیر شاهد تداوم خرید معنادر از سوی بانک‌های مرکزی و همچنین ورود قابل‌توجه سرمایه به صندوق‌های قابل معامله در بورس(EFT) بوده است؛ روندی که نشان می‌دهد طلا همچنان جایگاه استراتژیک خود را در میان نهادهای پولی و همچنین سرمایه‌گذاران خرد و نهادی حفظ کرده است. گزارش شورای جهانی طلا، نشان می‌دهد بانک‌های مرکزی در ماه اکتبر حدود ۵۳ تن طلا خریداری کردند؛ رقمی که نسبت به ماه قبل ۳۶درصد افزایش داشته و ادامه روند خرید پرقدرت در سراسر سال بوده است.

هرچند مجموع خرید خالص سالانه تا پایان اکتبر به ۲۵۴ تن رسیده که نسبت به سه سال قبل کمی کثندتر است، اما تحلیل‌ها نشان می‌دهد این کندی بیشتر به دلیل قیمت‌های بالاتر طلاست و نه کاهش رویکرد استراتژیک بانک‌ها. همچنان بانک‌های مرکزی در بازارهای نوظهور سهم بیشتری از این خریدها را به خود اختصاص داده‌اند و یافته‌های نظرسنجی‌های تخصصی نیز نشان می‌دهد این خریدها با هدف تثبیت قدرت ذخایر و کاهش وابستگی ارزی صورت می‌گیرد.

در ماه اکتبر بانک مرکزی لهستان دوباره به جمع خریداران اضافه شد. این بانک پس از ماه‌ها توقف، ۱۶ تن طلا خریداری کرد و ذخایر خود را به ۵۳۱ تن رساند؛ رقمی که ۲۶درصد کل ذخایر خارجی این بانک را تشکیل می‌دهد. بانک مرکزی برزیل نیز برای دومین ماه پیاپی دست به خرید طل‌زد و با اضافه کردن ۱۶ تن دیگر، ذخایر طلای خود را به ۱۶۱ تن افزایش داد. علاوه بر این‌ها، بانک‌های مرکزی ازبکستان، اندونزی، ترکیه، چک، قزاقیزستان، غنا، چین، قرقازستان، روسیه و فیلیپین نیز در ماه اکتبر خرید خالص داشتند. تنها بانک مرکزی روسیه کاهش ذخایر را گزارش کرد و ۳ تن از ذخایر طلای خود را فروخت. در مجموع، در کل سال تاکنون، لهستان با خرید ۸۲ تن، بزرگ‌ترین خریدار رسمی بوده و پس از آن قزاقستان با ۴۱ تن قرار دارد.

هم‌زمان، برخی کشورها افزایش ذخایر طلا را در اهداف بلندمدت خود در نظر گرفتند. صربستان قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ ذخایر طلای خود را تقریباً دو برابر کرده و به ۱۰۰ تن برساند. ماداگاسکار و کره‌جنوبی نیز در نشست اخیر بازار سهام، علاقه‌مندی خود را به افزایش ذخایر اعلام کردند. نکته مهم آن است که در نظرسنجی سال ۲۰۲۵ تقریباً ۹۵درصد بانک‌های مرکزی پیش‌بینی کرده‌اند که ذخایر طلای بخش رسمی در سال آینده افزایش خواهد یافت؛ نشانه‌ای روشن از تقویت نگاه به طلا به‌عنوان پناهگاه امن در شرایط تداوم نااطمینانی‌های ژئوپلیتیک و ارزی.

در این میان، جمهوری خلق چین، روند خرید طلای خود را برای سیزدهمین ماه متوالی ادامه داد و با خرید ۳۰ هزار اونس دیگر، ذخایر طلای خود را به بیش از ۲۴میلیون اونس(حدود ۲۱۰۰ تن) رساند. این چرخه خرید که از نوامبر ۲۰۲۴ آغاز شده، بخشی از استراتژی چین برای تقویت جایگاه خود در بازار جهانی طلا و کاهش وابستگی به دلار است. علاوه بر این، چین سعی دارد بانک‌های مرکزی خارجی را ترغیب کند که طلای خود را در این کشور نگهداری کنند و تاکنون کشورهایی مانند کامبوج این پیشنهاد را پذیرفته‌اند.

همه بازارها در اوج تاریخی

عرضه است. در مجموع، ۱۶۹ نماد با صف خرید و ۴۹ نماد با صف فروش معاملات خود را به پایان رساندند. همچنین ۱۲۰ نماد توانستند از منفی به مثبت بازگردند که این امر نشانه‌ای روشن از غلبه موج صعودی بر جریان معاملات است.

در میان صنایع، گروه‌های ریالی بیشترین توجه سرمایه‌گذاران را به خود جلب کردند. صنعت استخراج کانه‌های فلزی با جذب ۳۷۰میلیارد تومان نقدینگی در صدر ورود پول قرار داشت. پس از آن، پالایشی‌ها با ۲۰۳میلیارد تومان، بانک‌ها با ۱۰۳میلیارد تومان، محصولات غذایی با ۷۴میلیارد تومان و دارویی‌ها با ۵۱میلیارد تومان در رده‌های بعدی قرار گرفتند. در مقابل، خرده‌فروشی با خروج ۱۲میلیارد تومان، محصولات کامپیوتری با ۱۱میلیارد تومان و سرمایه‌گذاری‌ها با ۱۰میلیارد تومان در زمره صنایع کم‌قبال و خروجی بازار بودند.

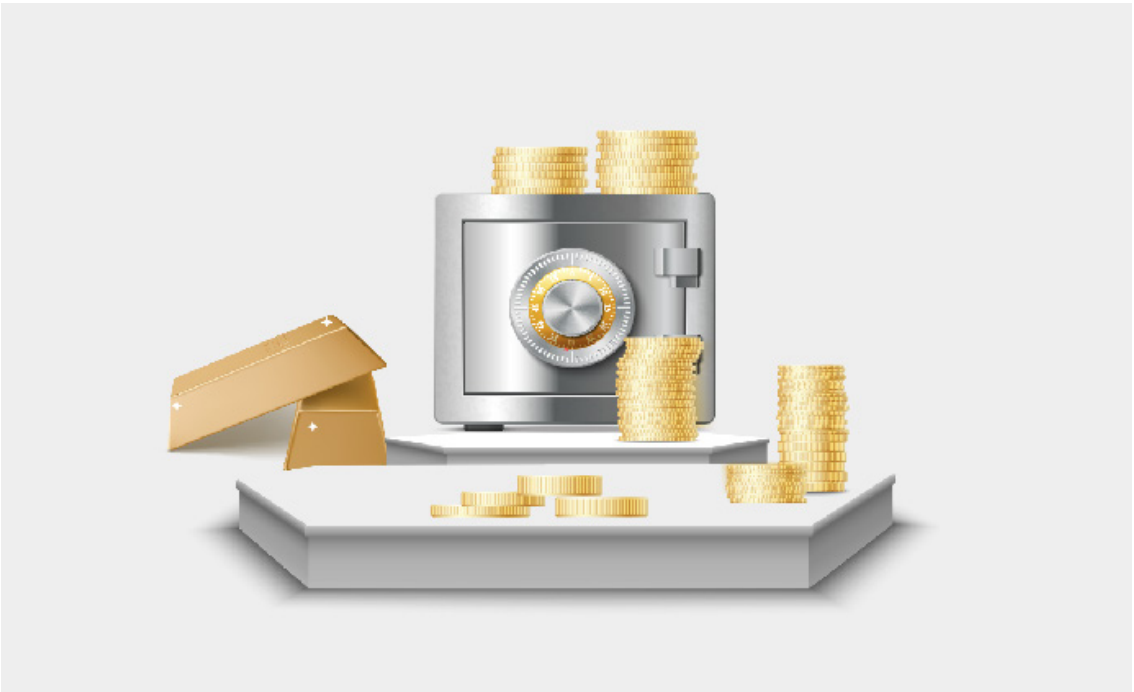
در بخش صندوق‌ها نیز روند متفاوتی رقم خورد. تا لحظه تنظیم گزارش، صندوق‌های طلا با خروج ۱۶۶میلیارد تومان مواجه بودند؛ تحلیلگران علت این رفتار را در رشد قابل‌توجه قیمت طلا در روزهای اخیر و شناسایی سود توسط سرمایه‌گذاران می‌دانند. در نقطه مقابل، صندوق‌های درآمد ثابت همچنان مقصد اصلی نقدینگی بودند و ۷۵۰میلیارد تومان ورودی ثبت کردند. پس از آن، صندوق‌های سهامی با ۱۱۱میلیارد تومان، صندوق‌های بخشی با ۱۷میلیارد تومان و صندوق‌های مختلط با ۲۸میلیارد تومان در رتبه‌های بعدی قرار داشتند.

رشد دلار و امید به تسویه بدهی پالایشی‌ها

محمد خیریزاد، تحلیلگر بازار سرمایه، در تشریح محرک‌های اصلی رشد بازار سهام اظهار کرد: «بخشنامه مربوط به پرداخت بدهی‌های سننواتی پالایشگاه‌ها مهم‌ترین عامل تقویت‌کننده بازار در ابتدای معاملات دیروز بود. بر همین اساس، نمادهای پالایشی که باز بودند با صف خرید آغاز کردند و نمادهای متوقف نیز پس از بازگشایی به صف خرید رسیدند. گزارش امید تا‌زهای برای سهامداران ایجاد کرد که مطالبات سال‌های گذشته این شرکت‌ها بالاخره پرداخت شود» او سپس به تاثیر نرخ ارز بر روند بازار پرداخت و گفت: «مهم‌ترین موضوع روز، افزایش نرخ دلار در بازار آزاد است. به نظر می‌رسد این رشد به‌زودی در سودآوری شرکت‌ها اثر بگذارد؛ چه از مسیر افزایش نرخ فروش در بورس کالا و چه از طریق تغییرات احتمالی در سیاست‌های ارزی. گزارش معاملات بورس کالا دیروز نشان می‌داد که نرخ فروش بسیاری از محصولات رکوردهای جدیدی ثبت کرده و اثر رشد دلار آزاد کاملاً در این معاملات منعکس شده است.» خیریزاد همچنین پیش‌بینی کرد: «به احتمال زیاد دولت ناچار خواهد شد نرخ دلار توافقی را افزایش دهد تا فاصله حدود ۷۰ درصدی میان دلار آزاد و توافقی کاهش یابد. همین پتانسیل سبب شد نیمه دوم معاملات با تقاضای قوی‌تری همراه شود و بسیاری از نمادهای دلاری تا پایان بازار یا در صف خرید قرار بگیرند یا در آستانه آن معامله شوند.» او با اشاره به مقایسه بازارها افزود: «با دلار ۱۲۰ تا ۱۲۵ هزار تومانی، چشم‌انداز بازار سهام بسیار جذاب است و حتی می‌توان گفت پتانسیل بیشتری نسبت به بازار طلا تا پایان سال دارد. با این حال، مشکل اصلی نبود اعتماد است؛ موضوعی که نه فقط سرمایه‌گذاران خرد، بلکه حتی مدیران دارایی شرکت‌های بزرگ نیز به دلیل ترس از عرضه‌های سنگین یا بخشنامه‌های محدودکننده با آن مواجهند. اگر این ترس‌ها برطرف نشود، می‌توان انتظار داشت که فصل پایانی سال، فصلی کاملاً بورسی باشد.»

این تحلیلگر در ارزیابی وضعیت نقدینگی بازار نیز گفت: «در روز ابتدایی هفته، ارزش معاملات خرد رشد قابل‌توجهی داشته و به بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان رسیده است؛ نشانه‌ای از اینکه جریان پول در بازار همچنان فعال است و تقاضای موثر وجود دارد. اگر اتفاق خاصی رخ ندهد و اعتماد به‌تدریج ترمیم شود، نوع معاملات نشان می‌دهد که روزهای آینده می‌تواند روزهای بورسی و روبه‌جلوی بازار باشد.» خیریزاد در پایان تأکید کرد: «اگرچه ریسک‌هایی همچون نرخ بهره بالا همچنان وجود دارد، اما رشد نرخ دلار در بازار آزاد بسیاری از این نگرانی‌ها را پوشش داده و قیمت فعلی بسیاری از شرکت‌های بنیادی در محدوده‌های جذاب

پشتازی صندوق‌های طلا در برابر اهرمی‌ها

فر حناز نعمتی – صندوق‌های طلا و صندوق‌های اهرمی از ابزارهای نوین سرمایه‌گذاری در سنوات اخیر محسوب می‌شوند که توانسته‌اند نقش قابل توجهی را در متنوع سازی پرتفوی سرمایه‌گذاران و هم چنین جذب سرمایه‌های خرد حقیقی ایفا کنند.

می‌دهد که صندوق‌های طلا عملکرد بهتری از خود بر جای گذاشته‌اند و در رقابت کسب بازدهی گوی سبقت را از صندوق‌های اهرمی ربوده‌اند.

بازدهی صندوق‌های طلا از ابتدای سال

برترین صندوق طلا به لحاظ کسب بازدهی از ابتدای سال، صندوق زروان بوده است که رشد ۶۲درصدی را به ثبت رسانده است. صندوق‌های عیار و لیان با ۶۱ و ۶۰درصد بازدهی، رتبه‌های بعدی را به خود اختصاص دادند؛ شاخص صندوق‌های طلا نیز که میانگین بازدهی صندوق‌های طلا را نشان می‌دهد؛ با رشد ۵۹درصدی از ابتدای سال همراه شده است. از ابتدای سال، ۲۱ صندوق طلا در بازار حاضر بوده است و از این ۲۱ صندوق، ۶ صندوق زروان، عیار،

صندوق‌های طلا عمدتاً به خرید گواهی‌های سپرده شمش و سکه اشتغال دارند و همسو با افزایش یا کاهش قیمت این گواهی‌ها، خالص ارزش دارایی‌های این صندوق‌ها نیز تغییر می‌یابد و قیمت واحدهای این صندوق‌ها نیز دستخوش تغییر می‌شود. صندوق‌های اهرمی نیز از انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری به حساب می‌آیند که از تکنیک اهرم مالی برای به دست آوردن بازدهی مضاعف از یک سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند. این صندوق‌ها مشکل از دو نوع واحد عادی و ممتاز هستند؛ واحدهای بدون ریسک صندوق‌های اهرمی را واحدهای

عادی و واحدهای پریسک صندوق‌های اهرمی را واحد ممتاز می‌نامند؛ در واقع واحدهای پریسک پشتیبان واحدهای بدون ریسک هستند و سوددهی آن‌ها را تضمین می‌کنند. مقایسه بازدهی این صندوق‌ها از ابتدای سال جاری نشان

طلا در سبد بانک‌های مرکزی

روز گذشته، شاخص بازارهای سرمایه، ارز و طلا در سقف‌تاریخی قرار گرفتند. دلار با عبور از نرخ ۱۲۵هزار تومان رکورد جدیدی ثبت کرد، سکه به بیش از ۱۳۲میلیون رسید و شاخص کل بورس نیز بـا ورود ۳۰۰میلیارد تومان پول حقیقی به سطح ۲میلیون و ۸۲هزار واحد صعود کرد.

عاطفه چوپان: بازار سهام در معاملات دوشنبه یکی از مهم‌ترین بازگشت‌های خود طی هفته‌های اخیر را تجربه کرد؛ بازگشتی که پس از یک وقفه کوتاه در روند صعودی، توانست بار دیگر فضای معاملاتی را در مسیر رشد قرار دهد. وقفه‌ای که در پی نزدیک‌شدن شاخص هموزن به سقف تاریخی خود ایجاد شده بود و با افزایش عرضه‌ها و احتیاط معامله‌گران همراه شد، روز گذشته جای خود را به تقاضایی پایدار و روبه‌تقویت داد؛ موضوعی که نته‌تها از نگرانی‌ها کاست، بلکه بار دیگر نشان داد اعتماد بازار هرچند شکننده، اما هنوز زنده است. اینکه نمادها حتی در میانه فشار عرضه به صف فروش نرفتند و تعداد زیادی از آنها با چرخشی مثبت روبه‌و شدند، یکی از مهم‌ترین نشانه‌های بازگشت تدریجی این اعتماد بود. روزهای آینده تعیین کنند. ارزش معاملات خرد با وجود کاهش نسبت به روز قبل در محدوده بالای ۱۳ هزار میلیارد تومان ایستاد و همچنان نشان داد جریان پول موثر در بازار فعال است. ورود بیش از هزار میلیارد تومان پول حقیقی و ثبت سرانه خرید بالا در بسیاری از نمادها نیز از برتری سمت تقاضا حکایت داشت. بیش از ۶۰ درصد نمادها در محدوده مثبت بسته شدند و جهش قابل‌توجه تعداد نمادهای برگشته از منفی به مثبت، تصویری روشن از غلبه موج صعودی بر کلیت معاملات به نمایش گذاشت. بازار اگرچه همچنان درگیر ریسک‌های سیستماتیک و ابهامات سیاست‌گذاری است، اما ترکیب معاملات دوشنبه نشان داد که با تقویت متغیرهای بنیادی به‌ویژه نرخ ارز جریان تقاضا توانسته بار دیگر دست بالا را در تابلوی معاملات به دست بگیرد.

در بورس دوشنبه چه گذشت؟

مدار رشد بازگشتند. این وقفه که در پی رسیدن شاخص هموزن به سقف تاریخی خود در سال ۱۴۰۴ ایجاد شده بود، با افزایش عرضه‌ها در کلیت بازار همراه شد و ارزش معاملات را به محدوده ۱۶ همت رساند. با این حال، نکته امیدوارکننده در میانه این فشار عرضه، قفل نشدن نمادها در صف‌های فروش و تداوم تقاضا در عموم گروه‌ها بود؛ عاملی که نه‌تنها از ایجاد نگرانی در میان سرمایه‌گذاران جلوگیری کرد، بلکه بر اعتماد موجود در بازار نیز افزود. همین افزایش اعتماد، زمینه را برای بازگشت رنگ سبز به تابلوی معاملات فراهم کرد. شاخص هموزن که در تیررس توجه معامله‌گران قرار گرفته بود، موفق شد از سقف تاریخی خود در اردیبهشت عبور کند و وارد محدوده ۹۷۸ هزار واحد شود. شاخص کل نیز با رشد ۰۹۲درصدی توانست خود را به آستانه نیمه کانال سه‌میلیونی نزدیک کرده و در سطح سه‌میلیون و ۴۸۲ هزار واحد قرار گیرد. در جریان معاملات روز گذشته، ۱۰۳۷میلیارد تومان ورود پـول حقیقی ثبت شد. ارزش معاملات خرد نیز با ثبت ۱۲ هزار و ۱۹میلیارد تومان نسبت به روز پیشین افتی ۱۶ درصدی داشت، اما همچنان در سطحی قابل قبول باقی ماند. در پایان معاملات، ۵۱۲ نماد معادل ۶۳درصد بازار در محدوده مثبت بسته شدند. از منظر سفارش‌ها، ارزش سفارش‌های خرید به ۲۱۰۰میلیارد تومان رسید، درحالی‌که سفارش‌های فروش در سطح ۲۰۶میلیارد تومان قرار داشت. همچنین، ارزش صف‌های خرید ۱۵۰۰میلیارد تومان و ارزش صف‌های فروش ۱۷۵میلیارد تومان بود که نشان‌دهنده غلبه واضح تقاضا بر

روزنامه‌های اقتصاد

چهارشنبه ۵ بهمن ۱۴۰۴ شماره ۸۴۷ www.marzeghtesad.ir	
	
♥ پرداخت مابه‌التفاوت قیمت بنزین به تاکسی‌های اینترنتی مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران با اعلام اینکه مابه‌التفاوت قیمت بنزین در طرح جدید به‌صورت ماهانه به تاکسی‌های اینترنتی پرداخت می‌شود، گفت: سهمیه اعتباری تاکسی‌های اینترنتی پس از تقاطع گیری و صحت‌سنجی اطلاعات از سوی وزارت کشور به سازمان هدفمندی یارانه‌ها برای واریز به‌حساب رانندگان ارسال می‌شود. به گزارش خبرگزاری صداوسیما، عباس باصفا با بررسی جزئیات مصوبه نرخ سوم بنزین و تنوع سبید سوخت اظهار کرد: هم‌اکنون ۲۵میلیون کارت سوخت برای خودروهای شخصی و سواری و ۶میلیون کارت سوخت برای موتورسیکلت‌ها وجود دارد و در مجموع از ۳۱میلیون کارت هوشمند سوخت، ۲۵میلیون کارت سوخت دارای تراکش فعال هستند. وی با اشاره به اینکه استفاده از نرخ اول کارت‌های شخصی تقریباً ۸۰درصد است و از نرخ دوم هم کمتر استفاده می‌شود، به طوری که استفاده از کارت آزاد جایگاه بیشتر از استفاده از نرخ دوم کارت شخصی سوخت است، افزود: پس از مصوبه هیات‌وزیران مبنی‌بر افزایش قیمت بنزین کارت سوخت جایگاه‌داران، ظرفیت تولید کارت سوخت سه‌برابر افزایش یافته‌است، به طوری که از ۱۲هزار کارت سوخت که امروز به درخواست ۳۶هزار کارت در روز رسیده‌ایم، باصفا با بیان اینکه تا پیش از این تاکسی‌ها ۲۹۰ لیتر سهمیه می‌گرفتند، تصریح کرد: با اجرای این طرح، سهمیه نرخ دوم نصف و به ۵۰درصد کاهش می‌یابد، یعنی اگر خودرویی تا امروز ۳۰۰ لیتر دریافت می‌کرد بعد از این مصوبه به ۱۵۰ لیتر می‌رسد. وی ادامه‌داد: تعداد کارت سوخت خودروهای تاکسی تقریباً ۳۲۳هزار، خودروهای دولتی ۱۸۰هزار، سواری ۲۱میلیون، موتورسیکلت ۶میلیون، وانت ۲میلیون و ۶۴۳هزار و خودروهای دیگر نیز مانند خودروهای خارجی یک‌میلیون و خودروهای مناطق آزاد نیز ۱۰۰هزار عدد است. در این میان ۶۵۰هزار خودروی وارداتی در کشور به محض اجرای مصوبه سهمیه سوختشان قطع می‌شود. مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران با اشاره به اینکه تا امروز کارت سوخت برای VIN خودرو صادر می‌شد، گفت: اگر مالکی بیش از یک خودرو به‌نام داشته‌باشد، باید در سایتی که طراحی‌شده، خودرو خود را انتخاب و سهمیه یارانه‌ای را تأیید کند و خودروهای دیگر کارت سوختشان ابطال می‌شود. برای خودروهای دیگر، مجددا درخواست کارت هوشمند سوخت می‌دهند و کارت سوخت ماهانه ۱۶۰ لیتر با نرخ ۵هزارتومان صادر می‌شود. باصفا با بیان اینکه تحت هیچ‌شرایطی امکان انتقال سوخت به‌کارت دیگر وجود ندارد و مانند گذشته می‌توان ۳۶۰ لیتر از سهمیه نرخ اول را در کارت سوخت ذخیره کرد، اظهار کرد: اگرچه سهمیه با نرخ اول و دوم برای خودروهای نوسماره طبق مصوبه ابلاغ‌شده از زمان اجرا حذف می‌شود، اما برای خودروهای دست‌دومی که ردیوسلد می‌شوند هیچ تغییری در سهمیه سوخت ایجاد نمی‌شود. وی با تأکید بر این‌ نکته که هنگام انتقال خودرو، هویت مالک جدید بر اساس شماره‌های واسطه نقلیه(VIN) بررسی می‌شود، اعلام کرد: این موضوع ارتباطی به‌هنام ثبت‌شده روی کارت سوخت ندارد، به‌همین‌دلیل در صورتی که فردی مالک خودرو باشد، حتی اگر نام شخص دیگری روی کارت سوخت درج‌شده باشد، نیازی به تعویض کارت سوخت وجود ندارد. باصفا همچنین درباره سازوکار پرداخت اعتباری مابه‌التفاوت نرخ دوم و سوم یعنی ۳هزارتومانی و ۵هزارتومانی تاکسی‌های اینترنتی گفت: سهمیه اعتباری‌ریالی تاکسی‌های اینترنتی پس از تقاطع گیری و صحت‌سنجی اطلاعات از سوی وزارت کشور به سازمان هدفمندی یارانه‌ها برای واریز به‌حساب رانندگان ارسال می‌شود. وی با تأکید بر اینکه اگر بخواهیم نرخ سوم را شارژ کنیم، بعضی از این‌کارت‌ها ممکن است کارت مهاجر شوند و قاچاق صورت گیرد، تصریح کرد: از سوی دیگر، طبق قانون بودجه، شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی مکلف است ۹۵درصد سوخت‌گیری‌ها با کارت شخصی صورت گیرد و فقط ۵درصد با کارت جایگاه انجام شود. به گفته مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران، هم کارت اضطراری جایگاه روزانه ۲۵۵ تراکش می‌تواند انجام دهد و کمبودی در زمینه کارت سوخت جایگاه ندارد. باصفا درباره انتقال سهمیه سوخت به کارت بانکی گفت: اسفند پارسال، وزارت نفت نسبتی داشت که نتایج خوبی به‌دست آمد و منتظر ابلاغ آن هستیم و مشکلی از این‌رو نداریم.	

وضعیت بنزین که فعالیت خود را از دوم آذر آغاز کرده‌بود، پس از برگزاری چندین جلسه کارشناسی، در نهایت با اصلاح قیمت بنزین در کارت جایگاه موافقت کرده‌است. به گفته او، این افزایش قیمت به‌گونه‌ای طراحی‌شده که بخش عمده‌ای از شهروندان را تحت‌فشار مستقیم قرار ندهد. مهاجرانی تأکید کرد: حدود ۸۰درصد مردم همچنان می‌توانند نیاز سوخت خود را از طریق سهمیه‌های فعلی تأمین کنند؛ سهمیه‌ای که شامل ۶۰ لیتر بنزین با نرخ ۱۵۰۰تومان و ۱۰۰ لیتر بنزین با نرخ ۳هزارتومان در ماه است.

این اظهارات در شرایطی مطرح می‌شود که مصرف بنزین در ایران طی سال‌های اخیر روندی صعودی داشته و واردات سوخت به یکی از دغدغه‌های اصلی دولت تبدیل شده‌است. قیمت پایین بنزین نسبت به نرخ‌های منطقه‌ای، رشد تعداد خودروها، افزایش تردد بین‌شهری و ضعف ناوگان حمل‌ونقل عمومی، همگی به افزایش تقاضا دامن زده‌اند. از نگاه سیاستگذار، اصلاح قیمت بنزین در کارت جایگاه‌ها می‌تواند ابزاری برای کنترل مصرف‌های مازاد و کاهش فشار بر منابع مالی دولت باشد. در همین راستا و برای کاهش اثرات جانبی این تصمیم بر بخش حمل‌ونقل، شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، سازمان برنامه‌بودجه، اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی و تاکسی‌های اینترنتی اسسنپ و تپسی، اطلاعیه‌ای مشترک درباره نحوه تخصیص سهمیه سوخت به ناوگان فعال در سکوهای اینترنتی صادر کردند. در این اطلاعیه، سکوهای حمل‌ونقل آنلاین متعهد شدند که به‌رغم افزایش قیمت بنزین در کارت جایگاه‌ها، هیچ‌گونه افزایش قیمتی در نرخ خدمات خود اعمال نکنند؛ موضوعی که برای کاهش نگرانی‌های عمومی از افزایش هزینه رفت و آمد اهمیت ویژه‌ای دارد.

بر اساس مصوبه شماره ۱۴۶۸۴۳ هیات‌وزیران، سهمیه سوخت ویژه‌ای به رانندگان و راکبان فعال در سکوهای اینترنتی اختصاص می‌یابد. بر این اساس، سقف سهمیه ماهانه برای هر خودروی بنزینی فعال در این سکوها ۲۰۰ لیتر در ماه مازاد بر سهمیه‌های معمول تعیین شده‌است. برای خودروهای دوگانه‌سوز این رقم ۹۵ لیتر در ماه و برای موتورسیکلت‌های فعال و دارای کارت سوخت ۴۰ لیتر در ماه درنظر گرفته شده‌است. البته امکان سوخت‌گیری مازاد بر این سهمیه‌ها در جایگاه‌های سوخت وجود دارد، اما سهمیه اعتباری‌لرالی به مصرف مازاد تعلق نخواهد گرفت. سازوکار تخصیص این سهمیه نیز مبتنی بر پیمایش واقعی است. سهمیه اعتباری‌لرالی تنها پس از اعلام مشخصات سفر و میزان پیمایش توسط سکوهای اینترنتی اعمال می‌شود. مابه‌التفاوت نرخ دوم بنزین، یعنی ۳هزارتومان، با نرخ آزاد کارت جایگاه که ۵هزارتومان تعیین‌شده، پس از محاسبه پیمایش طی‌شده توسط وزارت کشور، از طریق سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها به‌طور مستقیم به‌حساب بانکی رانندگان و راکبان واریز خواهدشد. دولت وعده داده‌است دستورالعمل اجرایی دقیق این فرایند به‌زودی ابلاغ شود تا ابهامی در نحوه محاسبه و پرداخت وجود نداشته‌باشد. طبق اعلام رسمی، محاسبه پیمایش از یکومتر اول سفر در هر ماه آغاز می‌شود و تمام کاربران فعال در سکوها به‌جز موتورسیکلت‌های فرسوده و فاقد کارت سوخت □ مشمول دریافت سهمیه خواهند بود.

همچنین خودروهای وارداتی و خودروهای نوشماره داخلی که به هر دلیل سهمیه یارانه‌ای آنها حذف‌شده، در صورت فعالیت در سکوهای اینترنتی، بر اساس پیمایش ماهانه تأیید‌شده، مشمول دریافت سهمیه تعیین‌شده خواهند شد. دولت تأکید دارد، این تصمیم صرفاً یک افزایش قیمت ساده نیست، بلکه بخشی از یک بسته سیاستی با اهداف راهبردی گسترده‌تر است. از منظر سیاستگذاران، این مصوبه در راستای نظم‌بخشی به مصرف بنزین، کاهش قاچاق، کنترل واردات، ارتقای عدالت در توزیع یارانه‌ها و استفاده حداکثری از کارت‌های سوخت شخصی طراحی شده‌است. همچنین مسائل زیست‌محیطی نیز در پس این تصمیم نقش پررنگی دارد؛ چراکه بر اساس آمارهای رسمی، حدود ۶۰درصد آلودگی هوای کلان‌شهرهای ایران ناشی از منابع متحرک است.

با این‌حال، اجرای طرح جدید بنزین بی‌تردید با واکنش‌های اجتماعی و اقتصادی همراه خواهد بود. تجربه‌های پیشین نشان داده‌است که هر گونه تغییر در قیمت سوخت، حتی اگر به‌طور مستقیم همه اقشار را تحت‌تاثیر قرار ندهد، حساسیت‌های عمومی خاص خود را دارد. تعهد دولت به عدم‌افزایش قیمت خدمات تاکسی‌های اینترنتی و طراحی سازوکار جبرانی برای رانندگان این ناوگان، تلاش است برای کاستن از یک بسته سیاستی با اهداف سرریز هزینه‌ها به عموم جامعه. در مجموع، افزایش قیمت بنزین در کارت جایگاه‌ها را باید نشانه‌ای از ورود دولت به مرحله‌ای جدید در مدیریت بازار سوخت دانست؛ مرحله‌ای که در آن، سیاستگذار می‌کوشد میان کنترل مصرف، حمایت اجتماعی و ملاحظات محیط‌زیستی توازن برقرار کند. موفقیت یا ناکامی این رویکرد، بیش از هر چیز به شیوه اجرا، شفافیت در اطلاع‌رسانی و پایبندی دولت به وعده‌های خود در حوزه حمایت از اقشار آسیب‌پذیر گر‌خورده است.

اجرای مصوبه بنزینی از شنبه

۵ لایلا جلیلوند – سخنگوی دولت از افزایش قیمت بنزین در کارت جایگاه‌ها به ۵۰۰۰تومان از بامداد شنبه ۲۲ آذر خبر داد.

بر اساس مصوبه شماره ۱۴۶۸۴۳ هیات‌وزیران، سهمیه سوخت ویژه‌ای به رانندگان و راکبان فعال در سکوهای اینترنتی اختصاص می‌یابد.

این تصمیم پس از برگزاری چندین جلسه در کارگروهی ویژه اتخاذ شده است. به گفته وی، حدود ۸۰درصد شهروندان همچنان می‌توانند نیاز سوخت خود را از طریق سهمیه‌های فعلی تأمین کنند. همزمان، برای رانندگان تاکسی‌های اینترنتی سهمیه اعتباری‌ریالی مبتنی بر پیمایش در نظر گرفته شده و این سکوها متعهد شده‌اند افزایش قیمت بنزین به افزایش پهای خدمات و کرایه سفرها منجر نشود.

در آستانه زمستان و هم‌زمان با تشدید چالش‌های تأمین سوخت، دولت از اجرای یک طرح جدید در نظام توزیع و قیمت‌گذاری بنزین خبر داده‌است؛ طرحی که اگر چه ظاهر آن به افزایش قیمت محدود می‌شود، اما در لایه‌های پنهان خود اهداف گسترده‌تری از مدیریت مصرف تا مهار واردات و بازتوزیع یارانه‌ها را دنبال می‌کند. سخنگوی دولت اعلام‌کرده؛ از بامداد شنبه ۲۲ آذرماه، قیمت بنزین در کارت جایگاه‌ها به ۵هزارتومان افزایش خواهد یافت؛ تصمیمی که پس از چند هفته بررسی در کارگروهی ویژه و با هماهنگی مجموعه‌ای از نهادهای اجرایی اتخاذ شده‌است. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، روز دوشنبه ۱۷ آذر در جمع خبرنگاران در کرمان توضیح داد؛ کارگروه بررسی

مسکو؛ مصمم به بقا در بازار انرژی

داده‌های مربوط به صورت‌های مالی ۶ماهه اول امسال سه پالایشگاه مهم کشور نشان می‌دهد؛ هزینه تمام‌شده تولید بنزین آنها با احتساب قیمت نفت‌خام ، بین ۲۷ تا ۲۸هزارتومان بوده‌است. روز گذشته مالک شریتی، عضو کمیسیون انرژی مجلس اعلام کرد؛ هزینه تمام‌شده بنزین برای دولت حدوداً لیتری ۱۵هزارتومان است. وی گفت: نه قیمت جهانی و نه نرخ‌های پایین‌تر برای مصوبه بنزینی اخیر درنظر گرفته شده‌است. آیا می‌شود ما قیمت تمام‌شده را اعمال کنیم؟خبر چون ما تاکنون سیاست‌های بهینه‌سازی و کاهش مصرف خودروها را دنبال نکرده‌ایم و از طرف دیگر قیمت‌ها را به‌تدریج افزایش داده‌ایم و نمی‌شود الان به‌صورت یک‌دفعه به جامعه شوک قیمتی وارد کنیم. با تصویب نرخ ۵هزارتومانی برای بنزین آزاد که اخیراً از سوی هیات‌وزیران انجام گرفت، بحث بر سر تعیین قیمت بنزین درمیان جامعه بسیار داغ شده‌است. در این زمینه سه رویکرد متفاوت بیش از بقیه به‌چشم می‌خورد. برخی معتقدند؛ باید تولید و توزیع و مصرف یا به‌طور کلی عرضه و تقاضا را به بازار آزاد سپرد تا نیروها و دست طبیعی بازار نرخ تعادلی را کشف کند. در این حوزه مشکلاتی مانند نبود بازار عرضه رقابتی و متنوع، موضوع ماده‌اولیه دولتی و همین‌طور نبود زیرساخت‌های لازم بهینه مطرح است. مورد آخر همان است که مالک شریتی هم به آن اشاره کرده‌است؛ زمانی‌که مصرف خودروهای ما در بازاری که مشتری داخلی، انتخابی ندارد، چگونه می‌توان از نرخ بنزین آزاد صحبت کرد؟ دولت نمی‌تواند از یک‌سو خودروهای پرمصرف را به مردم تحمیل کند و از سوی دیگر بنزین را با قیمت آزاد به آنها بدهد. از همین‌رو گسروهی دیگر معتقدند؛ یارانه بنزین ادامه یابد و دولت با ایجاد زیرساخت‌های لازم به‌صورت نظارت شده و عادلانه به توزیع این کالا بپردازد. این گروه معتقدند؛ تکنولوژی ارتباطاتی به حدی پیشرفت کرده‌است که بتوان ساختاری برای جلوگیری از قاچاق و مصرف نامتوازن دهک‌ها تدوین کرد. رویکرد سومی هم وجود دارد که به هزینه تولید داخلی بنزین توجه دارند. به گفته این اشخاص نفت منبعی عمومی است و اگر دولت بدون احتساب قیمت آن و تنها با درنظر گرفتن هزینه استخراج و پالایش و پخش این کالا را در اختیار مردم قرار دهد، آنوقت هیچ‌کدام از دو سوی بازار متضرر نخواهند شد.

قیمت تمام‌شده بنزین

در حال حاضر در کشور ۹ پالایشگاه نفت‌خام و یک پالایشگاه میعانات گازی فعال هستند که با فراوری نفت، آن را به فراورده‌های با ارزش‌افزوده بیشتر مانند بنزین، گازوئیل، نفت‌سفید، سوخت جت و دیگر محصولات تبدیل می‌کنند. این مجموعه‌ها نقش کلیدی در تأمین سوخت پایدار و عرضه و پشتیبانی از صنایع پایین‌دستی دارند. این پالایشگاه‌ها شامل میعانات‌گازی ستاره خلیج‌فارس، آبادان، اصفهان، بندرعباس، شازند اراک، تهران، تبریز، شیراز، لاوان و کرمانشاه می‌شوند. ۶ مورد از این شرکت‌های پالایش نفت در بازار سرمایه فعال هستند و امکان استخراج آمارهای تولید و فروش آنها در کدال وجود دارد.

طبق آمارهای کدال قیمت تمام‌شده بنزین در صورت‌های مالی ۶ ماهه اول امسال

هزینه بالای تولید بنزین در ایران

پالایشگاه تهران ۲۸هزار و ۶۷تومان بوده‌است. این رقم با احتساب نرخ خرید نفت‌خام به میزان هر لیتر ۲۵هزار و ۶۰۰تومان استخراج‌شده که با توجه به متوسط ساده نرخ نفت‌خام در ۶ ماهه نخست (با لحاظ تخفیف ۵درصدی در سه‌ماهه نخست و تخفیف ۴۸درصدی در سه‌ماهه دوم) معادل هر بشکه ۵۹۰۹دلار و متوسط نرخ تسعیر ارز برای شش‌ماهه نخست برابر با ۹۶هزار و ۴۰۰ تومان محاسبه شده‌است. نرخ فروش بنزین این پالایشگاه هم ۳۰هزار و ۵۸تومان بوده‌است. البته در اینجا نمی‌توان گفت؛ هزینه تبدیل هر لیتر نفت‌خام به بنزین ۳هزارتومان شده‌است، چراکه باید نسبت‌های مصرف مواد اولیه و تولید را هم درنظر گرفت. در پالایشگاه تهران با مصرف ۷/۱میلیون مترمکعب نفت‌خام و ۳۶هزار مکعب MTBE، ۱۰۲میلیون مترمکعب انواع بنزین موتور، همچنین ۲۰۷میلیون مترمکعب گازوئیل و ۱۰۴میلیون مترمکعب نفت‌کوره تولید شده‌است.

علاوه براین حدود ۱۰۵میلیون مترمکعب انواع فراورده دیگر هم از این مقدار نفت‌خام تولید شده‌است. بنابراین از این مقدار نفت خام، حدود ۱۴۰۴ پالایشگاه تبریز هم نشان می‌دهد؛ بهای تمام‌شده هر لیتر بنزین بنزین ۵ یو یا اکتان ۹۱ پالایشگاه تبریز در ۶ ماهه اول امسال ۲۸هزار و ۷۰۵تومان بوده و با قیمت ۳۲هزار و ۱۹۲تومان فروخته شده‌است.

همچنین نرخ بنزین یورو ۴ اکتان ۸۷ هم ۲۷هزار و ۴۸۱تومان و نرخ بنزین یورو ۵ اکتان ۸۷ هم ۲۷هزار و ۷۳۲تومان بوده‌است. نرخ نفت‌خام خریداری‌شده این پالایشگاه

هم ۲۵هزار و ۶۹۹تومان است.

هزینه تمام‌شده بنزین موتور پالایشگاه بندرعباس به ۲۷هزار و ۳۶تومان بوده و نرخ فروش آن ۳۱هزار و ۱۲۷تومان بوده‌است. نرخ خرید نفت‌خام این پالایشگاه به طبع این گزارش مشخصاً فناوری تازه‌ای در حال شکل‌گیری است که مرز میان انسان و ماشین را در تجربه سفر از نو تعریف خواهد کرد. به عبارت ساده، اگر نسل پیشین هوش مصنوعی فقط «مشورت» می‌داد، نسل جدید «اقدام» هم می‌کند؛ دستیار دیجیتالِی که در جایگاه تصمیم‌گیرنده ظاهر می‌شود؛

بر پایه آمار مک‌کینزی، طی دو سال اخیر سهم شرکت‌های بزرگ فعال در سفر و گردشگری که از هوش مصنوعی بهره می‌برند رشد قابل‌توجهی کرده است. در سال ۲۰۲۵ نیز نزدیک به نیمی از سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر در استارت‌آپ‌های حوزه سفر، به راهکارهای مبتنی بر هوش مصنوعی اختصاص یافته است.

با وجود این، مک‌کینزی یادآور می‌شود که صنعت سفر هنوز از نظر بلوغ فناوریانه عقب‌تر است؛ برآندگی داده‌ا، زیرساخت‌های قدیمی و تمرکز تاریخی بر خدمات انسانی

از مهم‌ترین موانع هستند.

به باور م برخی از دلایل اصلی این عقب‌ماندگی تمایل مسافران به ارتباط انسانی در

هوش مصنوعی در خدمت گردشگری

فرآیندهای مختلف سفر بوده است. همچنان و با وجود بلوغ نسبی بخش آنلاین گردشگری،

تعداد زیادی از مسافران ترجیح می‌دهند سفرهای گران‌تر خود را به شکل سنتی تهیه

کنند. خبر خوب اما این است که اعتماد عمومی به هوش مصنوعی در حال افزایش است.

بیشتر مسافران دقت اطلاعات و پیشنهادهای این فناوری را مفید می‌دانند، هرچند هنوز

تمایل اندکی برای واگذاری کامل فرآیند رزرو یا خدمات پس از فروش به آن دارند.

این فناوری می‌تواند بسیاری از کارهای چندی‌روز را خودکار کند. برای نمونه،

در شرکت‌های مسافرتی و خطوط هوایی، بازبینی و اصلاح خودکار رزروها در زمان لغو

یا تأخیر پرواز، پردازش سریع بازپرداخت‌ها، صدور هوشمند وچرها و رسیدها و طراحی

پیشنهادهای شخصی‌سازی‌شده برای مشتریان وفادار، در هتل‌ها نیز عامل‌های هوشمند

قادردند تخصیص اتاق‌ها بر اساس ترجیح میهمان، زمان ورود و خروج و علایق شخصی

وی انجام دهنده، نگهداری تجهیزات را بر مبنای داده‌های حسگرها پیچ‌بینی کنند و حتی

زمان‌بندی نظافت اتاق‌ها را با تحلیل الگوهای اقامت بهینه سازند.

♥ مهدی‌زاده: هاشم‌نژاد به‌دنبال پناالتی گرفتن بود

محمدرضا مهدی‌زاده مدافع استقلال خوزستان درباره تساوی بدون گل تیمش مقابل تراکتور در تبریز می‌گوید: «می‌دانستیم بازی سختی داریم و تراکتور تیمی است که بازیکنان باکیفیتی دارد. ما بعد از شکست برابر گل‌گهر با هم صحبت کردیم و همقسم شدیم تا در بازی با تراکتور امتیاز بگیریم و خوشحالم که دست خالی از تبریز برگشتیم. شاید با توجه به وضعیتی که قبل از این بازی داشتیم، خیلی‌ها پیش‌بینی می‌کردند به تراکتور بازایم ولی می‌دانستیم از این بازی چه می‌خواهیم و چگونه باید برابر آنها بازی کنیم. تیم ما در این بازی مستحق امتیاز گرفتن بود.» او درباره صحنه جنجالی این بازی و اینکه تراکتوری‌ها معتقد به پناالتی بودند این‌طور می‌گوید: «می‌دانستم که هاشم‌نژاد می‌خواهد پناالتی بگیرد و در آن صحنه پایم را ثابت نگه داشتم. هفتم این نبود که پای هاشم‌نژاد را بزنم و فکر می‌کنم او قصد داشت پایش را به پای من گیر بدهد و پناالتی بگیرد. داور هم می‌توانست پناالتی بگیرد و هم می‌توانست نگیرد، ولی من قصدی برای خطا کردن نداشتم. در مورد آن صحنه خودم نمی‌توانم نظری قاطع داشته باشم و کارشناسان باید نظر بدهند، اما باز هم می‌گویم که تصمیمی که برای خطا کردن روی بازیکن تراکتور نداشتم.»

♥ مظفری‌زاده: با وجود VAR پذیرش اشتباهات داوری سخت است

سعید مظفری‌زاده مدیرعامل باشگاه تراکتور درباره تساوی خانگی تیمش مقابل استقلال خوزستان و اعتراض بازیکنان و کادرفنی این تیم به پناالتی اعلام نشدن برخورد مهدی هاشم‌نژاد بسا مدافع حریف اظهار داشت: «صحنه‌ای در بازی اتفاق افتاد که هم به نظر ما و هم به نظر اکثر کارشناسان ناعادلانه بود. توجه به وجود VAR، پناالتی اعلام نشدن این صحنه جای تعجب و سؤال داشت. ما اعتراض رسمی‌مان را به فدراسیون ارسال کردیم و امیدوارم پاسخ مناسبی در این زمینه بگیریم. باوجود VAR واقعا پذیرفتن اشتباهات داوری سخت است، چون در سرنوشت تیم‌ها تأثیرگذار است. این اتفاق در این فصل در چند مورد برای ما رخ داده است. ما قیلا هم اعتراض‌مان را به فدراسیون ارسال کردیم، ولی پاسخی نگرفتیم، امیدواریم این بار پاسخ مناسب دریافت کنیم. اسکوچیچ هم خیلی از اشتباهات داوری ناراحت است.»

او درباره صحبت‌های تند محمدرضا زوزی مالک این باشگاه علیه داوری بازی‌های تیمش و احضار او به کمیته اخلاق هم گفت: «من نمی‌دانم دلیل احضار آقای زوزی چیست، او هم نسبت به وضعیت موجود داوری معترض است و فقط می‌خواهد حق باشگاه تراکتور ضایع نشود. ضمن اینکه در چارت رسمی باشگاه، مالکیت با هلدینگ است و نمی‌دانم با این شرایط آیا اصلا امکان احضار زوزی وجود دارد یا خیر. زوزی فردی فعال در فوتبال نیست و نمی‌دانم اصلا امکان احضار او وجود دارد.»

مظفری‌زاده درباره اینکه چند ماه پیش هم زوزی بابت اظهارتش به کمیته اخلاق دعوت شده بود اما رفت، آیا این بار به جلسه کمیته اخلاق خواهد رفت یا نه، گفت: «نمی‌دانم، قطعاً خودش تصمیم می‌گیرد». ما در چارت باشگاه تراکتور مدیرعامل و هیأت مدیره داریم و مجموعه مدیریتی باشگاه کاملاً مشخص است. درست است آقای زوزی ما را حمایت می‌کند، ولی ارتباطی که باعث شود کمیته اخلاق او را احضار کند، نمی‌بینم. به همین خاطر اظهارنظر نمی‌کنم.»

.....

♥ برنامه‌ریزی برای پارالمپیک ۲۰۲۲

سعید سلگی سخنگوی کاروان ایران اعزامی به بازی‌های پارآسیایی جوانان نیز در خصوص آینده‌نگری برای ورزشکاران نخبه و مدال‌آور بازی‌های آسیایی ۲۰۲۵ جوانان در دبی معتقد است: «با حمایت جدی، مدال‌آوران این دوره می‌توانند به پشوانه کاروان ایران در پارالمپیک ۲۰۲۲ تبدیل شوند. پشوانه‌سازی از طریق بازی‌های پارآسیایی جوانان انجام می‌شود و در دوره گذشته هم این‌گونه بود. نگاه اصلی ما در این بازی‌ها برای پارالمپیک ۲۰۲۲ و بازی‌های پارآسیایی ۲۰۳۰ است. آیین‌نامه تیم‌های ملی B را داریم و ورزشکاران بعد از این دوره حمایت می‌شوند و اردوهای متمرکز را برای آنان خواهیم گذاشت.»

سلگی در خصوص اردوهای برگزار شده در یک سال اخیر قبل از اعزام به دبی می‌گوید: «در یک سال گذشته روند آماده‌سازی شروع شده و اردوها نیز در جریان بوده. این اردوها بسا گاه کمی برگزار شد البته ما ورودی‌های برای رشته‌های رکوردی تعریف می‌کنیم تا ورزشکاران در انتخابی‌ها حضور پیدا کنند. بعد از انتخابی ۲ نفر برتر را به اردو فراخواندیم تا آماده اعزام به دبی شوند. در یک سال گذشته ۱۸۳ اردو آماده‌سازی را برگزار کردیم. البته تغییر میزان نیز تأثیر زیادی در رشته‌ها داشت و ما وجود و دوچرخه‌سواری را از دست دادیم.»

سلگی در خصوص رکوردشکنی احتمالی جوانان ایران تأکید دارد: «رکورها را بررسی کردیم و شرایط رکوردی خوبی داریم اما این قطعی نیست زیرا اطلاعات دقیقی از رقبان نداریم.

برده را با باخت مقابل ژاپنی‌ها عوض کردیم که حتی با یک تساوی هم می‌توانستیم از گروه خود به‌عنوان تیم دوم بعد از عربستان به دور بعد صعود کنیم. اما این اتفاق رخ نداد و ما با عملکرد ضعیف کادرفنی و نداشتن یک استراتژی منطقی برای حفظ بازی برده به ژاپنی باختیم که توان شکست دادن و عبور از آن را داشتیم! این یعنی صعود به مرحله بعد و بازی برده را مقابل حریفی که جلوی ما بازنده بود و زانو زده بود، مفت و مجانی از دست دادیم.»

پچه‌ها عالی کار کردند کادرفنی ضعیف بودا

صادقی در خصوص اینکه دلیل اصلی باخت مقابل ژاپن و از دست رفتن سهمیه جهانی به عملکرد بازیکنان ربط داشت یا کادرفنی و رافائل تأکید دارد: «صردمد مقصر اصلی از دست رفتن شانس صعود به مرحله بعد و شکست ژاپن، استراتژی اشتباه کادرفنی و در رأس آن رافائل سرمربی تیم ملی هندبال بود. بازیکنان ما خصوصاً لژیونرهای تیم ملی مثل موسوی، رهنما، نوروزی، اورهی عالی بودند و بهترین عملکرد خود را در بازی مقابل ژاپن به نمایش گذاشتند. درون دروازه هم به نظر سیلواشی در ایده‌آل‌ترین فرم خود قرار داشت و ضرباتی را مهار کرد که گرفتنش کار هر دروازه‌بانی نبود. اما برعکس، کادرفنی و در رأس آن رافائل حتی نتوانستند در دقایق پایانی بازی با تغییر استراتژی بازی، در حالی که ما در دفاع عالی بودیم، استراتژی پاور را در دستور کار بازیکنان قرار داده و امتیازاتی که از ژاپن جلو بودیم را حفظ کند! ژاپنی‌ها در دقایق پایانی با خواندن دست ما و سرعت بالایی که داشتند، بازی را از ما گرفتند و به‌خاطر ضعف چشمگیری که ما در حفظ توپ، بازیگردانی و نهایتاً ضعف جدی در خط حمله و گلزنی داشتیم، از ضدحمله‌های خود استفاده کرده و نتیجه را به سود خود رقم زدند.

کادرفنی حتی نتوانست موسوی را که کارت زرد گرفته بود را تعویض کرده یا تمهیداتی را برای خارج شدن او از فشار حملات ژاپنی‌ها در دستور کار قرار دهد. همین هم باعث شد تا ژاپنی‌ها این بازیکن را در دقایق پایانی از بازی خارج کرده و دقایق آخر بازی را با تفکرات تاکتیکی عالی که داشتند از رافائل و پچه‌های هندبال ایران گرفته و برد را با صعود به مرحله بعد به نام خود سسند بزنند.

داور، گل ثانیه پایانی نوروزی‌نژاد را به‌درستی رد کرد

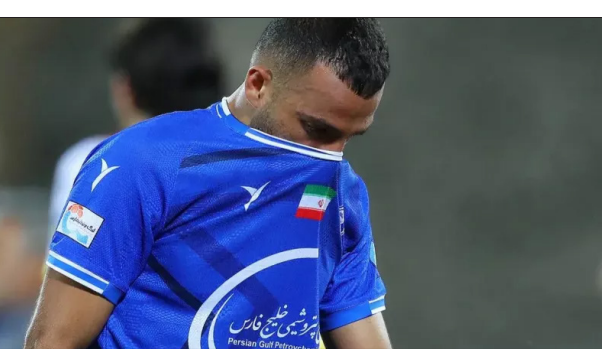
سرمربی تیم هندبال مس کرمان در خصوص گلی که پویا نوروزی‌نژاد در ثانیه پایانی به ژاپنی‌ها زد اما داور بازی آن را خطا اعلام کرد، می‌گوید: «تصمیم داور کاملاً درست بود چون توپی که نوروزی‌نژاد به دروازه ژاپنی‌ها وارد کرد، دقیقاً زمانی بود که وقت قانونی بازی تمام شده بود. بنابراین این گل به‌درستی رد شد چون قانونی بود. حقیقتاً خیلی حیف شد ما به ژاپن و عربستان در دور مقدماتی باختیم و سهمیه جهانی را از دست دادیم. ما توان شکست دادن عربستان و ژاپن را داشتیم و این را می‌شود از نتایجی که مقابل این دو تیم کسب کردیم فهمید. فدراسیون هم برای اعزام تیم به آسیایی کویت حقیقتاً سنگ تمام گذاشت و سواوی اردوهای داخلی دو اردوی بحرن و اسپانیا را داشتیم که با توجه به شرایط سخت اقتصادی کار بزرگی بود که فدراسیون برای تیم ملی هندبال انجام داد. ناکامی هندبال در آسیایی کویت قطعاً عملکرد ضعیف کادرفنی و ناتوانی در برنامه‌ریزی درست و داشتن یک استراتژی ایده‌آل برای عبور از رقبای قدرتمند بود.»

ادامه مسیر با رافائل به سود هندبال نیست

صادقی معتقد است که نتایج و عملکرد تیم ملی هندبال در کویت و یک سال گذشته ثابت می‌کند که تفکرات فنی رافائل به درد هندبال ایران نمی‌خورد در این باره در پایان گفت: «بی‌تعارف می‌گویم، هندبال ایران با تفکرات رافائل اسپانیایی به جایی نمی‌رسد. چون اگر می‌خواستیم برسیم تا الان باید نتیجه می‌گرفتیم. این تیم پوست‌اندازی کرده و معتقدم با تغییرات اساسی در کادرفنی و اضافه شدن چند جوان خوش‌ایست به ترکیب تیم، می‌توانیم با استمرار در تمرینات، داشتن اردوهای داخلی و مسابقات خوب بین‌المللی خود را برای درخشش در بازی‌های آسیایی مهیا کنیم. دنبال سهمیه المپیک نباید باشیم، چون تنها یک سهمیه به آسیا می‌رسد. بنابراین با شرایطی که ما داریم بعید می‌دانم بتوانیم صاحب این یک سهمیه بین قدرت‌های برتر هندبال آسیا باشیم. اما به آینده این تیم باید امیدوار بود، اگر به فکر تقویت و تغییر اساسی در کادرفنی باشیم.»

محمود فکری سرمربی نفت و گاز گچساران با گلایه از مدیران باشگاهش درباره شرایط تیم اینطور می‌گوید: «ما با کسی اختلافی نداریم. در فوتبال این گونه است که مدیریت باشگاه برنامه‌های مدنظر سرمربی را اجرا می‌کند. اگر ما در این مدت خواسته‌ناجیا یا خلاف منافع باشگاه داشتیم، این را اعلام کنند. متأسفانه ما در هیچ یک از برنامه‌ها دخالتی نداریم و با ما هیچ مشورتی نمی‌شود. برای همین بازی، یک گروه پنجشنبه صبح از اهواز به ساری آمدیم، یک گروه دیگر قرار بود پنجشنبه شب از شیراز به ساری بیایند ولی برای جمعه بلیت گرفتند اما فکر می‌کردند برای پنجشنبه گرفته‌اند که نمی‌دانم در این‌باره شیطنت شده بود یا نه. بعد از آن، برای پنجشنبه ساعت ۱۲ شب برای همه بازیکنان بلیت اهواز به تهران می‌گیرند. پرواز تأخیر خورد و بدون استراحت در تهران راهی ساری شدند و به قول معروف شلوپل شده برای بازی آمدند. من نمی‌دانم چه خواسته‌ای از من دارند که انجام ندادهام. ما حتی توپ تمرین نداریم. زمین تمرین افتضاح است. برای بیرون از گچساران نیاز به لباس گرم هست اما نداریم و همین بازی با نساجی دروازه‌بان ما سرما خورد. من درباره چه چیزی باید صحبت کنم؟ این مسائل را باید از مدیریت باشگاه پیگیری کنید.»

رؤیای جام جهانی بر باد رفت

در فصل جاری وضعیت ابوالفضل جلالی در استقلال پیچیده شده که این نشان می‌دهد نقش چپ پای استقلال در ترکیب تیم بشدت کمرنگ شده است. حتی با وجود توافق اخیر جلالی با باشگاه استقلال برای ادامه حضور در تیم، تصمیمات ساینپتو نشان می‌دهد که این بازیکن جایگاه خود را در ترکیب اصلی به کلی از دست داده و بعید است که فرصتی برای حضور در ترکیب استقلال در نیم‌فصل دوم داشته باشد.

کافی است به همین دو بازی اخیر استقلال نگاه کنیم؛ بویژه دیدار مقابل تیم دسته دومی فولاد هرمزگان در جام حذفی که جلالی در ترکیب تیم حضور نداشت. ساینپتو ترجیح داد از آرمین سهرابیان در پست دفاع چپ استفاده کند و جلالی نه تنها در ترکیب اصلی نبود، بلکه شانسش برای بازی به عنوان بازیکن تعویضی نیز نداشت. این روند در بازی بعدی مقابل تراکتور نیز ادامه یافت؛ جایی که حسین گودرزی به ترکیب اصلی بازگشت و بار دیگر جلالی روی نیمکت نشست و حتی به عنوان بازیکن تعویضی هم به میدان نرفت.

این شرایط بیانگر آن است که استراتژی سرمربی استقلال نسبت به جلالی تغییر نکرده و نامبرده به طور کلی جایگاهش را در تیم از دست داده است. جلالی که پیش‌تر جایگاه دوم یا اول در پست دفاع چپ را داشت، اکنون به گزینه سوم تبدیل شده و بازیکنانی مانند گودرزی و سهرابیان به ترتیب گزینه‌های اول و دوم در این پست هستند. این بدان معنا است که نگاه ویژه‌ای به جلالی در ترکیب تیم وجود ندارد و ممکن است وضعیت او در نیم‌فصل دوم نیز به همین منوال ادامه یابد.

این وضعیت در حالی به وجود آمده که جلالی در نقل و انتقالات زمستانی تمایل داشت استقلال را ترک کند تا شانس حضور خود را در جام جهانی افزایش دهد اما حالا با شرایطی نامطلوب روبه‌رو است و بعید است با ادامه این وضعیت جایی در تیم ملی داشته باشد. او که سابقه حضور در جام جهانی گذشته را دارد، حالا باید خودش را آماده یک ناکامی بزرگ کند. شاید اگر جلالی می‌دانست در فصل جاری چه سرنوشتی در انتظارش است، هرگز استقلال را به عنوان گزینه نهایی خود انتخاب نمی‌کرد.

جلالی برخلاف رامین رضاییان که توانست مدیران استقلال را برای جدایی‌اش قانع و مسیر انتقال خود را هموار کند، نتوانست به خواسته خود برسد و مجبور است تا گزینه فصل هم نیمکت‌نشین دو گزینه دیگر باشد و هم جام جهانی را از دست بدهد.

تنها امید جلالی برای بازگشت به میدان، آسیب‌دیدگی‌ها یا محرومیت‌های بازیکنان جلوتر از او در پست دفاع چپ است که ممکن است فرصتی طلایی برای بازی کردن به او بدهد. اما با توجه به روند فعلی و عدم اعتمادی که ساینپتو به او دار، باید منتظر ماند و دید آیا شرایط ویژه‌ای به وجود می‌آید یا جلالی همچنان در نیمکت‌نشینی خود باقی می‌ماند.

به هر حال سقوط جلالی در فصل جاری هرگز قابل کتمان نیست و این بازیکن نیم‌فصل را با نیمکت‌نشینی و تلاش ناکام برای جدایی از استقلال پشت سر گذاشته و حالا فقط یک معجزه می‌تواند حکم به بازگشت او به ترکیب اصلی دهد. هر چند که بعید است وقتی ساینپتو حتی در یک بازی جام حذفی مقابل تیمی از لیگ دو به جلالی میدان نمی‌دهد، بعید است در بازی‌های پر چالش اتی نیز بخواهد نگاهی اطمینان‌بخش به این بازیکن داشته باشد.

باید به صدر برگردیم

ساینپتو در جلسات فنی اخیر تأکید کرده که از اینجا به بعد، کوچکترین اشتباه می‌تواند استقلال را از مسیر قهرمانی دور کند. او به بازیکنان هشدار داده که باید هوشیار، مسئولیت‌پذیر و متمرکز باشند. برنامه استقلال در هفته‌های آینده نیز فشرده است؛ پس از دیدار با ملوان، آبی‌ها باید برابر خیبر خرم‌آباد قرار بگیرند و سپس در جام حذفی به مصاف فولاد هرمزگان بروند. بعد از آن، بازی مهم مقابل المحرق در آسیا پیش روی آبی‌هاست و در نهایت، استقلال در آخرین دیدار نیم‌فصل میزبان گل‌گهر سیرجان خواهد بود؛ مسابقه‌ای که می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در تعیین وضعیت استقلال پیش از تعطیلات نیم‌فصل داشته باشد. در چنین شرایطی، مأموریتی که ساینپتو برای تیمش ترسیم کرده تنها یک هدف ساده نیست؛ بلکه یک مسیر قهرمانی است که می‌تواند استقلال را بسا اقتدار ادامه دهد. او می‌داند که استقلال برای بازگشت به صدر نیاز به نمایش‌هایی باثبات، تمرکز بالا و حفظ ساختار دفاعی و هجومی دارد. با بازگشت بازیکنان مصدوم و تکمیل ترکیب، ساینپتو امیدوار است ابزار لازم برای اجرای برنامه‌هایش فراهم شود. آیا استقلال می‌تواند پیش از پایان نیم‌فصل دوباره به صدر جدول بازگردد یا خیر؟

یکی از دغدغه‌های مهم ساینپتو در دربی، نیمکت نه چندان آماده استقلال بود. غیبت چهره‌هایی مانند مهران احمدی، عارف آقاسی و آرمین سهرابیان که باشگاه برای دو نفر آخر هزینه قابل توجهی پرداخت کرده، باعث شد استقلال در انتخاب‌های تاکتیکی محدود شود. نبود گزینه‌های تعویض مؤثر در دیداری با سطح حساسیت بالا، تصمیم‌گیری را برای ساینپتو دشوار کرد و او بارها در جلسات داخلی به این موضوع اشاره داشته است. با این حال، خبر خوب برای استقلال‌ها اینکه این بازیکنان در آستانه بازگشت هستند و در هفته‌های آینده دست سرمربی برای چیدمان و تغییرات فنی بازتر خواهد بود.

اما مسیر پیش رو ساده نیست. استقلال چهارشنبه برابر ملوان قرار می‌گیرد؛ تیمی که تنها ۶ گل خورده و بهترین خط دفاعی لیگ را در اختیار دارد. ساینپتو به خوبی می‌داند عبور از ساختار دفاعی منظم ملوان کار ساده‌ای نیست. ملوان تیمی پرتلاش، فیزیکی و منسجم است که به خوبی می‌داند چگونه ریتم بازی حریف را از کار ببندد؛ از طرف دیگر، استقلال پس از لغزش در دربی و از دست دادن صدر، دیدار حق ناکامی ندارد و باید با تمام توان برای سه امتیاز این دیدار تلاش کند.

هندبال ایران با رافائل به جایی نمی‌رسد

عرفان حمیدی –تیم ملی هندبال ایران در رقابت‌های آسیایی ۲۰۲۶ کویت در حالی که با تیم‌های نامدار عربستان، ژاپن و استرالیا در گروه ۲ مسابقات که گروه مرگ نامگذاری شده بود.

رقبا در مرحله مقدماتی را دلیل اصلی از دست رفتن سهمیه جهانی هندبال در رقابت‌های آسیایی کویت می‌دانند.

به همین بهانه و پس از شکست تلخ شاگردان رافائل مقابل سامواری‌ها در دقایق پایانی با صادقی هم‌کلام شدیم تا دلایل فنی این ناکامی را از زبان سرمربی تیم هندبال مس کرمان بشنویم.

در حالی به ژاپن باختیم که با تساوی هم صعود می‌کردیم!

حمید صادقی ملی‌پوش سابق تیم ملی هندبال ایران و سرمربی حال حاضر تیم هندبال مس کرمان در خصوص شکست هندبالست‌های ایران مقابل ژاپن در دقایق پایانی آخرین بازی ایران در مرحله مقدماتی رقابت‌های قهرمانی آسیا معتقد است: «حقیقتاً باورش برایم سخت است که ما در حالی بازی

تیم ملی هندبال ایران در رقابت‌های آسیایی ۲۰۲۶ کویت در حالی که با تیم‌های نامدار عربستان، ژاپن و استرالیا در گروه ۲ مسابقات که گروه مرگ نامگذاری شده بود با تحمل ۲ شکست مقابل عربستان و ژاپن و یک برد مقابل استرالیا بار دیگر با عدم راهیایی به جمع مدعیان برتر هندبال قاره آسیا، عملاً باز هم مثل قبل جواز حضور در رقابت‌های جهانی هندبال را از دست داد تا تنها برای آبروداری و کسب یک جایگاه در خور شان و نام هندبال ایران در جمع تیم‌های هندبال قاره آسیا بماند و دست به توپ نشود. حمید صادقی سرمربی تیم هندبال مس کرمان و بازیکن اسبق تیم ملی هندبال ایران در گفت‌وگو با ایران ورزشی ضمن انتقاد از عملکرد ضعیف رافائل کاستیلو و همراهانش در کادرفنی تیم ملی هندبال کشورمان، ناتوانی سرمربی اسپانیایی در پیاده کردن یک استراتژی درست و کارآمد برای شکست

می‌خواهند برکنارم کنند

زودتر تکلیف من را مشخص کنید

دیدیه اندونگ، هافبک گابنی استقلال که از

حدود دو هفته پیش با وعده‌های مسئولان باشگاه برای حل مشکلات مربوط به بازی کردن خود منتظر مانده بود، اخیراً با ارسال نامه‌ای رسمی خواستار تعیین تکلیف وضعیتش شده است.

در این نامه، اندونگ صراحتاً تأکید کرده که اگر باشگاه هرچه سریع‌تر وضعیت او را مشخص نکند، مجبور به ترک ایران و پایان همکاری با استقلال خواهد شد.

این اتفاق در حالی رخ داده که خود اندونگ در برخی از مشکلات اخیر نقش داشته است. در نقل و انتقالات نیم‌فصل، این بازیکن قراردادش را فسخ

کرد و نتویس داد، اما در نهایت قرارداد جدیدی میان او و باشگاه استقلال ثبت شد.

مشکل اساسی زمانی نمایان شد که به دلیل بسته بودن پنجره نقل و انتقالات، باشگاه استقلال نتوانست از اندونگ برای بازی‌ها استفاده کند. این موضوع ناشی از اصرار اندونگ بر ثبت قرارداد در زمانی بود که قوانین فیفا اجازه بازی کردن وی را نمی‌داد و به همین دلیل استقلال در شرایط سخت و بن‌بست‌گونه قرار گرفت.

اندونگ اکنون با ارسال نامه خود به باشگاه استقلال خواهان روشن شدن وضعیتش شده و این پیام ضمن انعکاس ناراحتی او از وضعیت پیش آمده، نشانه‌هایی از جدایی دوباره او است.

شایعات حاکی از آن است که یک تیم خارجی توجه خود را به این بازیکن جلب کرده و اندونگ قصد بازگشت به این تیم یا تیم دیگری را دارد. همچنین ظاهراً وی تیم‌نگاهی نیز به مطالبات مالی خود از باشگاه استقلال دارد که هنوز پرداخت نشده است.

در سوی دیگر، باشگاه استقلال تلاش کرده با فدراسیون فوتبال مکاتبه و وضعیت قانونی اندونگ را مشخص کند. آخرین نامه‌ای که استقلال از فدراسیون دریافت کرده، حاکی از غیر قانونی بودن حضور اندونگ در ترکیب تیم بوده است. این خبر برای استقلال همچون شوک ناگهانی بود و باشگاه را در موقعیتی دشوار قرار داد. این موضوع موجب شده که استقلال هم به دنبال راه‌حلی قطعی برای این مشکل باشد تا هر چه سریع‌تر بتواند وضعیت بازیکن و تیم را به ثبات برساند.

به طور کلی پرورنده اندونگ به یکی از چالش‌های مهم در باشگاه استقلال تبدیل شده است. اشتباهات نقل و انتقالاتی، اصرار بازیکن برای ثبت قرارداد در زمان نامناسب و وضعیت بسته پنجره نقل و انتقالات همه در بروز این بحران دخیل بوده‌اند. حالا باشگاه استقلال و اندونگ هر دو نیازمند یافتن راه‌حلی هستند؛ مسأله‌ای که در روزهای آینده سرنوشت همکاری این بازیکن با تیم را مشخص خواهد کرد.

اگر باشگاه استقلال نتواند مشکل را حل کند، احتمال جدایی اندونگ و انتقال او به تیمی دیگر بسیار زیاد است و این موضوع می‌تواند تأثیر منفی بر عملکرد تیم در ادامه رقابت‌ها داشته باشد.

البته اندونگ در روزهای اخیر نیز برای استقلال بازی نکرده و فدراسیون فوتبال هم تا کنون تأییدی بر حضور این بازیکن در ترکیب استقلال نداده و بعید هم هست که این موضوع به نفع باشگاه استقلال حل شود و به نوعی هم باید دستمزد اندونگ پرداخت شود و هم اینکه باشگاه استقلال رنج جدایی این بازیکن را بکشد.

تساوی استقلال در دربی ۱۰۶ نه‌تنها آبی‌ها را از کسب یک پیروزی ارزشمند در مهم‌ترین بازی نیم‌فصل محروم کرد، بلکه پیامد مهم‌تری نیز داشت؛ از دست رفتن صدر جدول. سپاهان با نتایجی که در هفته‌های اخیر به دست آورد، از این فرصت استفاده کرد و جای استقلال را در صدر گرفت. این تغییر جایگاه از دید ریکاردو ساینپتو نه‌تنها ناامیدکننده، بلکه یک زنگ خطر جدی برای تیمش است؛ خطری که سرمربی پرتغالی استقلال بلافاصله پس از پایان دربی درباره‌اش بسا بازیکنان و کادرش صحبت کرد.

طبق شنیده‌ها، ساینپتو در روزهای پس از دربی چند جلسه مهم با همکارانش و اعضای تیم برگزار کرد و در تمام آنها روی یک موضوع کلیدی تأکید داشته است: بازگشت فوری به صدر جدول.

او به بازیکنان گوش‌زد کرده که استقلال حق اشتباه ندارد و باید در بازی‌های پیش‌رو با تمرکز کامل وارد میدان شود. از نگاه ساینپتو، اختلاف فعلی با صدر قابل جبران و اندک است و در صورت کسب چند پیروزی متوالی، استقلال بار دیگر می‌تواند صدرنشین شود؛ بنابراین تیم باید بدون اما و اگر، برای هر مسابقه همانند یک فینال آماده شود.

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

چهارشنبه ۵ بهمن ماه ۱۴۰۴شماره ۸۴۷

www.marzeghtesad.ir

روزنامه

www.marzeghtesad.ir

جهش در قیمت منوی رستوران‌ها

مر تفضی اکبری -ر شد مستمر قیمت‌ها باعث شده تا هزینه تفریح در سبد خانوار به شدت کاهش یابد، اما رستوران گردی همچنان یکی از معدود تفریحات مورد توجه شهروندان محسوب می‌شود.

اکنون با افزایش ناگهانی قیمت مواد غذایی، حضور طبقه متوسط و فقیر در رستوران‌ها کم‌رنگ‌تر است؛ در حالی که برخی افراد به‌دلیل ساعات کار طولانی، مجبورند غذای خود را از کنرتینگ‌ها تأمین کنند. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» درباره میانگین قیمت در منوی رستوران‌های کشور نشان می‌دهد که این دسته از شهروندان نیز برای تهیه غذاهای ارزان با مشکل مواجه هستند.

مرضیه احقافی: کافه و رستوران‌داری در رده آخرین کسب‌وکارهایی هستند که در سال‌های اخیر همچنان رغبت به احداث آنها وجود داشته است. بخشی از تداوم رغبت به کافه و رستوران‌گردی را می‌توان در سایه تحولات اجتماعی و فرهنگی دهه‌های اخیر تحلیل کرد که به توسعه این چند صنف منتهی شده است. بخش بزرگی از جوانان از کافه و رستوران‌گردی به‌عنوان آخرین تفریحات این روزهای خود نام می‌برند؛ تفریحی که به دنبال گرانی سایر تفریحات همچون تئاتر، کنسرت، سفر و... همچنان به‌عنوان بخشی از هویت طبقه متوسط و جوان شناخته می‌شود. با وجود این، انتشار نرخ تورم نقطه به نقطه خوراکی‌ها در آذرماه، علاوه بر آنکه خطری برای تأمین معیشت خانواده‌ها است، رنگ خطر تعطیلی کافه‌ها و رستوران‌ها را هم به صدا درآورده است. به‌خصوص آنکه به‌دلیل اصلاحات ارزی دولت در هفته‌های اخیر، برآوردهای نگران‌کننده‌ای از روند رو به رشد نرخ تورم اقلام خوراکی در ماه‌های آتی مطرح می‌شود.

در میانه تداوم روزافزون قیمت‌ها از یک‌سو از کیفیت و حجم محصولات غذایی کافه‌ها و رستوران‌ها کاسته شده است. از سوی دیگر نیز تحلیل سفارش‌های غذایی در سایت‌های اینترنتی حکایت از آن دارد که محصولات غذایی ارزان از بیشترین سهم سفارش‌ها برخوردار هستند؛ گویی ارزانی و حجیم بودن از مهم‌ترین شاخصه‌های سفارش‌های غذایی هستند. این الگوی مصرف امنیت غذایی شهروندان را تهدید می‌کند.

در طول سال‌های اخیر شاهد تأسیس قابل توجه کافه‌ها و رستوران‌ها در مناطق مختلف شهری هستیم. روند رو به رشد این کسب‌وکارها حکایت از شکل‌گیری دوره‌می‌های دوستانه و خانوادگی در رستوران‌ها دارد. این تقاضا به‌خصوص از سوی طبقه متوسط و همچنین جوانان، شکل گرفته و محرک کسب‌وکارهای بسیاری بوده است. کافه و رستوران‌گردی به تفریح اصلی طبقه متوسط در سال‌های اخیر بدل شده است. این تفریح به‌مرور جایگزین سفرهای خارجی، سفرهای داخلی گران‌قیمت و... شده است. در همین‌حال این شکل از تفریح به‌عنوان شاخصه‌ای از طبقه متوسط شناخته می‌شود. بسیاری از جوانانی که در این سال‌ها کار خود را آغاز کرده‌اند نیز بخش قابل توجهی از غذای ماهانه خود را در رستوران‌ها صرف می‌کنند یا به‌صورت تلفنی و اینترنتی غذا سفارش می‌دهند. با وجود این، روند رو به رشد قیمت محصولات غذایی در ماه‌های اخیر به‌قدری شدت گرفته که بخش قابل توجهی از نسل جوان ناچارند روش زیست روزمره خود را تغییر دهند و دفعات کمتری را در رستوران غذا بخورند. این موضوع از چند جهت قابلیت بحث و بررسی دارد؛ اما نباید فراموش کرد که رشد قیمت مواد غذایی به کاهش تقاضا برای خرید غذا از رستوران‌ها و کافه‌ها منتهی می‌شود.

تورم؛ مانع رستوران‌گردی

در هفته‌های اخیر شاهد اجرای سیاست‌هایی از سوی دولت چهاردهم با هدف

اینفوگرافیک

بخش «فراگیر» - هنرمندان دارای معلولیت - در چهل و چهارمین جشنواره تئاتر فجر، با ۲۲ گروه از هنرمندان دارای معلولیت، به‌صورت تخصصی و مجزا از چهارشنبه (۸ بهمن) در دو بخش صحنه‌ای و خیابانی به رقابت می‌پردازند. در این بخش ۱۵ استان به جز تهران شرکت کرده و با یک‌دیگر به رقابت می‌پردازند.

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع: سراسری

شرکت توزیع: نشر گستر

حکایت نسل جریان‌ساز

جریان‌سازی بود و والی یکی از سرپرستان گروه‌های اداره فعالیت ما در گروه‌های دیگر نمی‌شد و این‌گونه بود که در هنرهای دراماتیک بود و گروه تئاتر شهر را اداره می‌کرد. هر تمام اجراهایی که والی از سعدی روی صحنه برد، همکاری یک از ما سرپرست یک گروه بودیم، من گروه تئاتر «مردم» بود در این برنامه علی نصیریان درباره همکاری‌های خود با را اداره می‌کردم، داود رشیدی سرپرست گروه «امروز» بود در دهه ۴۰ توضیح داد: از اواخر دهه ۴۰، هر یک از ما که جعفر والی حرف زد و گفت: دورانی که ما گذرانیدیم، دوران و عباس جوانمرد سرپرست گروه «هنر ملی» ولی این مانع نمایشی تهیه می‌کردیم.

انتخابی و کیفیت آن، درصد رشد قیمتی نیز متفاوت است. در عین‌حال برخی رستوران‌ها نیز با اذعان به اثرگذاری رشد قیمت محصولات مختلف بر کاهش درآمد آنها، ترجیح می‌دهند از حجم و حتی در مواردی کیفیت غذای خود بکاهند؛ اما برای حفظ مشتریان، از تغییر قابل توجه قیمتی خودداری کنند. روند تغییرات قیمت از مهر ماه تا دی‌ماه نیز قابل توجه گزارش شده است. با وجود این، می‌توان این‌طور ادعا کرد که این رشد قیمتی برای محصولات غذایی ارزان همچون فلافل، کوکو سیب‌زمینی و سیب‌زمینی سرخ‌شده کمتر است. البته روند رو به رشد قیمت روغن در هفته‌های اخیر محرک رشد قیمت محصولات غذایی مورد بحث بوده و هست.

در ادامه باید تأکید کرد که روند رو به رشد قیمتی برای محصولات عرضه‌شده در کافه‌ها نیز به‌مراتب بیشتر از رستوران‌ها است. کیک و قهوه در یک بازه زمانی ۳ تا ۴ماهه از ۵۰ درصد تا حدود ۱۵۰درصد رشد قیمت را تجربه کرده‌اند. طبعاً با توجه به ثابت ماندن حقوق افراد در این بازه زمانی، رشد قیمت یادشده به کاهش حجم سفارش‌های غذا از رستوران‌ها و کافه‌ها منجر شده است. گویی تشدید فقر در میان افراد شاغل به رکود در صنعت غذایی و رستوران‌گردی و کافه گردی منتج خواهد شد.

بررسی آمار پلتفرم‌های آنلاین

در ادامه برای بررسی شرایط رشد قیمت غذایی رستوران‌ها در سطح کشور، روند رو به رشد قیمتی در سطح کشوری نیز بررسی شده است. این نمونه‌گیری براساس قیمت غذا در پلتفرم‌های آنلاین و میزان سفارش‌های آنها انجام گرفته است. این نمونه‌گیری حکایت از آن دارد که محصولات غذایی ارزان و حجیم از متقاضیان بیشتری برخوردار هستند. در همین‌حال متقاضیان خرید غذا و محصولات غذایی از رستوران‌های ارزان به‌مراتب بیشتر است.

ستون محصولات غذایی به ترتیب محصولات پرطرفدار و بیشترین سفارش‌ها تنظیم شده است. در این بین باید تأکید کرد که حتی تورم حاکم بر محصولات غذایی ارزان یا بر صرغه اقتصادی بالا نیز در هفته‌های اخیر قابل توجه بوده است. این رشد قیمتی برای محصولی همچون سیب‌زمینی سرخ‌شده بیش از ۴۶درصد و در ساندویچ فلافل بیش از ۳۲درصد گزارش شده است. بیشترین رشد قیمت در منوی مورد بررسی به چلو جوچه‌کیاب، زرشک‌پلو با مرغ و فیله مرغ با محدوده ۳۶ تا ۳۷ درصدی تعلق دارد. محصولاتی همچون کباب‌های گوشت قرمز در این منو مورد بررسی قرار نگرفته‌اند؛ چراکه از متقاضیان کمتری برخوردار هستند. احتمالاً قیمت بالاتر این دسته از محصولات یکی از دلایل کم‌تقاضایی برای خرید آنها است.

رازهای ماندگاری رستوران‌ها و کافه‌ها

برای بررسی اثرگذاری شرایط تورمی بر عملکرد کافه‌ها و رستوران‌ها به سراغ یک کافه و رستوران در منطقه بلوار فردوس تهران رفته‌ایم. صاحب رستوران که کبابی و جگرکی است، می‌گوید: «در سال‌های گذشته فروش کباب و جگر رونق داشت و کار ما از حوالی ظهر آغاز می‌شد و تا نیمه‌های شب ادامه می‌یافت. در این سال‌ها از تعداد مشتریان کاسته شده است. برای گذران کسب‌وکارمان منوی صبحانه را به رستوران اضافه کرده‌ایم و از حوالی ۷صبح مشغول کار می‌شویم. در ماه‌های اخیر نیز منوی غذاهای ارزان همچون عدسی، نیمرو، املت و... را حتی تا عصر به مشتریان ارائه می‌دهیم.»

وی افزود: «کسب‌وکار ما خانوادگی اداره می‌شود. من، برادر و همسرم هر سه در این غذاخوری کار می‌کنیم. حتی خودمان نان را می‌پزیم تا کار برپایمان صرفه داشته باشد. اما در سال‌های قبل کارگر و نانوا داشتیم. درواقع اضافه کردن نیروی کار تنها راهکاری است که با تکیه بر آن توانستیم کیفیت غذایمان را حفظ کنیم و همچنان از پس هزینه‌های سنگین برآییم.» صاحب کافه کوچکی در بلوار فردوس گفت: «کافه ما از صبح تا حوالی نیمه شب باز است. قیمت قهوه، کیک و هر نوع خوراکی که در کافه فروخته می‌شود، تحت تأثیر مستقیم قیمت دلار است. البته ما مشتریان ثابتی داریم؛ اما به‌مرور از مشتریان گذری‌مان کم می‌گردد. در این سال‌ها تلاش کرده‌ایم با روش‌های مختلف حیات کافه را ادامه دهیم. تبلیغ در فضای مجازی، نو آوری در فروش محصولات جدید و... از جمله راهکارهای ما هستند. هرچند در این شرایط دیگر خودمان هم نمی‌دانیم چه مدت دیگر توان ادامه دادن داریم. به خصوص آنکه هزینه اجاره مغازه بسیار بالا است و بخش بزرگی از درآمدمان صرف هزینه اجاره و خرید مواد اولیه و... می‌شود.»

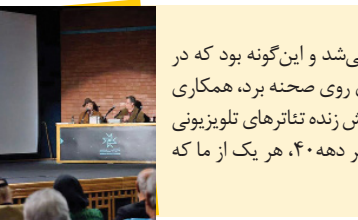
تاریخ طولانی کافه‌گردی ایرانیان

حسین ایمانی‌جاجرمی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» درباره اهمیت کافه‌گردی و رستوران‌گردی به عنوان یکی از تفریحات مردم ایران و روند کاهشی آن تحت تأثیر شرایط اقتصادی گفت: کافه و کافه‌گردی از سبقه طولانی در ایران برخوردار است. قهوه‌خانه‌ها سبقه چندصد ساله در ایران دارند و نقش کافه‌های امروزی را در فضای ایران به خود اختصاص می‌دادند. البته قهوه‌خانه‌ها کارکردهای متعددی داشته‌اند. بخشی از فضای تجاری و تفریحی در شهرهای ما را قهوه‌خانه‌ها تشکیل می‌دادند. فعالیت در قهوه‌خانه‌ها به صرف قهوه منحصر نبوده، بلکه شاهد نقالی در این فضا بودیم. اخبار و اطلاعات در این مکان‌ها منتقل می‌شده است. در موارد متعددی حتی هر صنفی یک قهوه‌خانه را پاتوق می‌کرده است. بنابراین باید این‌طور ادعا کرد که بخشی از هویت و فضای شهری ما از دیرباز مربوط به کافه‌ها بوده، اما شکل و قالب سنتی داشته است. وی افزود: با آغاز به کار دوره نخست پهلوی، مدرن‌سازی زندگی اجتماعی مردم در دستور کار قرار گرفت و کافه‌ها به شکل امروزی‌تر مورد توجه قرار گرفتند. شهرداری وقت تهران در منطقه‌ای که اکنون پارک دانشجو و تئاتر شهر است، کافه‌ای احداث کرد که به کافه بلدیة یا کافه شهرداری معروف بود. در همین‌حال یکی از محتواهای مجله بلدیة آموزش کافه رفتن به مردم بود.

ایمانی‌جاجرمی گفت: از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور برداشت کرد که کافه‌گردی و گذران وقت در رستوران‌ها و غذاخوری‌ها مساله‌ای ریشه‌دار در زندگی اجتماعی ایرانیان است. اما در دهه‌های اخیر و به‌خصوص طی حدود یک دهه گذشته شاهد تغییراتی در این بخش بودیم؛ ازجمله آنکه حضور نسل جوان در کافه‌ها بیشتر شد. تحول اجتماعی در نحوه زندگی نسل جدید و در فضای شهری به رشد قابل توجه کافه‌ها در فضای شهری منتهی شد. در چنین فضایی کافه‌گردی و رستوران‌گردی به‌شدت افزایش یافت. وی گفت: در گذشته قهوه‌خانه‌ها فضایی مردانه داشتند، چراکه فضای عمومی شهری به مردان تعلق داشت. اما کافه‌نشینی متاخر، همراه حضور چشم‌گیر زنان بوده است. تغییر در شرایط اقتصادی نیز به ایجاد فضاهای جدید در کافه‌ها منجر شده است؛ ازجمله آنکه شاهد ایجاد فضای کار اشتراکی در برخی کافه‌ها هستیم.

شدت انرژی در ایران همچنان دو برابر میانگین جهانی است و این شکاف نشان می‌دهد بخش بزرگی از مصرف کشور قابلیت کاهش دارد.

آدم از کتاب‌های درسی خجالت می‌کشد!

مراسم جشن تولد فتح‌الله مجتبیایی ادیب، مترجم و عرفان‌پژوه پیشکسوت در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد. فتح‌الله مجتبیایی در زادروز ۹۸سالگی خود از وضعیت شناخت ناکافی نسل جوان از هویت ایران حرف زد. او گفت کامپیوتر و اینترنت و اینها که آمدند، همه مردم را با خود بیگانه کردند. تمام جوانان یک گوشی موبایل دستشان است و همه دنیا در این رفقه و باعث بی‌اعتنایی و بی‌خبری از فرهنگ خودشان شده است.

مجتبیایی افزود: اوضاع و احوال مملکت و دنیا طوری شده که هر کسی نگران این است که دنیا چه خواهد شد. اگر بخواند جنگ اتمی کنند، زمین از بین خواهد رفت. پیشرفت علم نگرانی عجیب و غریبی در دنیا ایجاد کرده است و طوری ذهن‌ها را درگیر کرده که کسی به فکر تاریخ خود نیست. این موجی است که می‌گذرد. خود من مدتی همیشه در جیمم بود و حالا می‌بینسم چیزی ندارد و باز هم می‌روم سراغ کتاب‌های قدیم خودم. موجی است که می‌گذرد.

به گزارش «ایسنا»، این عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی خاطرنشان کرد: باید جوان‌های ما بدانند به کجا تعلق دارند. تعلق داشتن خیلی چیز مهمی است که آدم بداند به کجا تعلق دارد. شما حس نکرده‌اید؛ من بی‌تعلقی را حس کرده‌ام؛ ده، پانزده سال این‌ور دنیا بودم و ده، پانزده سال آن‌ور دنیا بودم و در این فاصله بی‌تعلقی را حس کردم. من هرجای دنیا می‌خواستم به‌مانم بهتر از اینجا زندگی می‌کردم؛ دیدم ممکن است پول بیشتر بگیرم و خانه بزرگ‌تر داشته باشم؛ اما تعلق ندارم. تعلق داشتن چیز مهمی است و آدم باید بداند به کجا تعلق دارد.

مجتبیایی افزود: در روزگاری که ما درس می‌خواندیم، تحصیلات را با «گلسنان» و «بوستان» شروع می‌کردیم. در آن روزگاری که ما درس می‌خواندیم کسی در دبیرستان و دانشگاه نبود که «گلسنان» و «بوستان» را نخوانده باشد و نناسند، «شاهنامه» را نشناسد و نخوانده باشد. «منشی» را نخوانده و شناخته نباشد. زندگی ما با آن فرهنگ شروع می‌شد و حالا زندگی‌ها با آن فرهنگ شروع نمی‌شود و اشکال این است. این دستگاه‌ها جای آن را گرفته است اما بعد از مدتی آدم را می‌زند و الان دیگر مار زده است. دو تا از اینها دارم؛ یکی در این جیبم و دیگری در آن جیبیم، اما استفاده نمی‌کنم؛ چون هم‌ااش تکرار می‌کند و چیزهایی که می‌خواهم ندارد، پس سراغ کتاب‌های خودم می‌روم. تازگی‌ها دوباره شروع کرده‌ام و «گلسنان» می‌خوانم. در صدسالگی «گلسنان» می‌خوانسم و حالا که می‌خوانم چیزهای تازه‌ای پیدا می‌کنم.

این استاد ادبیان و عرفان‌گفت: باید تشویق کنید تا از میراث فرهنگی ما قدردانی شود. کتاب‌های درسی را برمی‌دارند، مخرفاتی می‌گذارند که آدم خجالت می‌کشد و آدم شرمند می‌شود کتاب درسی که دست جوان‌های مملکت می‌دهند. این است. کتاب‌های درسی‌ای را که قدیم ما می‌خواندیم به جوان‌ها بدهند. اینها ذهن بچه‌ها را خراب و آنها را از خود بیگانه می‌کند.

مجتبیایی با تأکید بر اینکه از خود بیگانه شدن و احساس بی‌تعلقی کردن خیلی چیز خطرناکی برای جامعه است، توضیح داد: جوانان بعد از مدتی به آلمان و به کانادا می‌روند، من به‌هاروارد رفته‌ام. هم فوق‌لیسانسم را از ه‌هاروارد گرفتم و هم دکترا‌یم را. دکترا هم در ایران و دانشگاه تهران دارم. می‌خواستند مرا نگه دارند. دیدم من احساس تعلق نمی‌کنم و می‌خواهم به جایی بروم که تعلق داشته باشم و جایی باشم که آن را بشناسم و آنجا بزرگ شده باشم. سختی‌هایش را تحمل کرده‌ام. دختر و پسر مرا آنجا زندگی می‌کنند و هرگاه می‌آیند، می‌خواهند مرا آنجا ببرند. می‌گویم می‌خواهید مرا ببرید غربت! من درد غربت را کشیده‌ام اما جوانانی که می‌روند آن‌ور درد غربت را نمی‌کشند، اشکال این است.

او گفت: جوانان فرهنگ خود را نمی‌شناسند و از خود بیگانه شده‌اند، علت این است که کتاب‌های درسی ما خراب است. با کتاب‌هایی شروع کنند که فرهنگ مملکت و هویت ایرانی را تبلیغ کند. کتاب درسی ما هویت ایرانی را تبلیغ نمی‌کند. هویت‌های دیگر را تبلیغ می‌کند که به درد ما نمی‌خورد و پس فردا بادی که بیاید اینها را از هم فصل می‌کند.

اصغر دادبه، نویسنده، حافظ‌شناس و استاد فلسفه اسلامی و ادبیات عرفانی که در کنار مجتبیایی حضور داشت، با بیان اینکه باید بدانیم تعلق داشتن چگونه شکل می‌گیرد، گفت: وقتی جوان‌های ما از نخستین کلاس‌ها چیزهایی که باید دانسته باشند ندارند که بخوانند طبیعی است کسی که چیزی نمی‌داند تکلیفش روشن است. هیچ راهی وجود ندارد. همان‌طور که ایشان خواندند، ما خواندیم و نسل ما خواند...

اصغر دادبه خطاب به فتح‌الله مجتبیایی یادآور شد: استاد آخرین کاری که کردند این بود که ادبیات فارسی را از کنکور حذف کردند و در نتیجه این درس در دبیرستان مضحکه شد و نمی‌خوانند. وضعیت این است. آیا انتظار دارید با فرهنگ خود ارتباط برقرار کنند؛

سفر رئیس قوه قضائیه به بوشهر

تهران سپیدپوش